

ΕΚΔΟΣΙΣ "ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ,,

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΑΝΔΡΕΟΥ
ΤΟΥ ΔΙΑ ΧΡΙΣΤΟΝ ΣΑΛΟΥ

ΚΑΙ ΤΙΝΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ ΑΥΤΟΥ ΔΙΗΓΗΣΙΣ

Προσέτι περιέχονται αἱ σπουδαῖαι προφητεῖαι αὐτοῦ περὶ τῶν μελλόντων γενέσθαι καὶ αἱ ἐρωταποκρίσεις τοῦ ἀγίου Ἐπιφανίου ἐπὶ διαφόρων καὶ σπουδαίων ζητημάτων.

Συγγραφεὶς ὑπὸ Νικηφόρου πρεσβυτέρου καὶ πνευματικοῦ πατρὸς τοῦ μακαρίου Ἀνδρέου

'Αντιγραφεὶς ἐκ δύο χειρογράφων Κωδίκων ὑπ' ἀριθ. 230 καὶ 259 τῆς ἐν ἀγ. "Ορει πλουσίας βιβλιοθήκης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ὁσίου Διονυσίου.

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΣΩΤΗΡΙΟΣ Ν. ΣΧΟΙΝΑΣ
(ἐξ Ἀγιᾶς Λαρίσης Θεσσαλίας)

1961
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ "ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ,
ΣΩΤΗΡΙΟΥ Ν. ΣΧΟΙΝΑ
ΕΝ ΒΟΔΩ

σαύτας ἔξηγήσεις καὶ ἔρμηνείας νὰ ποιῇ μὲ τόσην ταχύτητα καὶ εὐχέρειαν, ἐὰν δὲν κατοικῇ εἰς αὐτὸν τὸ ἄγιον Πνεῦμα· ταῦτα λογιζόμενος ὑπῆγεν εἰς τὸν οἰκόν του· ὁ δὲ μακάριος Ἀνδρέας κατὰ τὴν συνήθειαν ὅπου εἶχεν ἐτέλει τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνάς του καὶ πάντοτε πρεσευχόμενος.

→ Σχολάσαντος ποτὲ τοῦ Ἐπιφανίου, ἐζήτησε καὶ εὔρε τὸν μακάριον Ἀνδρέαν καὶ τὸν ἔλαθεν εἰς τὸν οἰκόν του κἀν μίαν ἐνδομάδα τεύλαχιστον νὰ τὸν ἀναπαύσῃ ἀπὸ τοὺς πολλούς του κόπους καὶ πόνους. Διὸ καὶ καθίσαντες εἰς μέρος ἥσυχον κατὰ μόνας, ἥρχισεν δὲ Ἐπιφάνιος νὰ ἐρωτᾷ αὐτὸν περὶ τε δυστυχίας καὶ μεταβολῶν ἀέρων, καὶ ἄλλων τινῶν ἀπορρήτων· ἐν τέλει παρεκάλει αὐτὸν νὰ τοῦ εἴπῃ πῶς θὰ γίνη τὸ τέλος τοῦ κόσμου· πῶς θὰ γνωρίσουσιν οἱ ἀνθρώποι διὰ πλησιάζεις ἡ συντέλεια τοῦ κόσμου ἀπὸ ποῖα σημεῖα καὶ ἀποδείξεις. Καὶ τὶ θὰ γίνουν οἱ θεῖοι Σταυροί, αἱ ἄγιαι εἰκόνες, καὶ τὰ ἄγια βιβλία; Καὶ πῶς ἡ πόλις ἡμῶν αὕτη ἐν Ἱερουσαλήμ παρελεύσεται; Ἐπίσης καὶ αἱ ἄγιαι Ἐκκλησίαι, τὰ ἄγια λείψανα καὶ ὅλα τὰ σεβάσμια ἡμῶν ποῦ θὰ κατασταθῶσι; τί θὰ γίνωσι;

Παρακαλῶ σε, ἄγιε Πάτερ, διὸ δλα αὐτὰ σαφήνισόν με, διότι μόνον εἰς σὲ ἐδέλη ἡ χάρις αὕτη νὰ γνωρίζῃς τὰ μέλλοντα καὶ τὰ μυστήρια τῆς θασιλείας τῶν οὐρανῶν. Εἶπεν δὲ μακάριος Ἀνδρέας· ἡ πόλις αὕτη ἡ ἐπάνω πολλῶν ἐθνῶν προκαθημένη, ἀνάλωτος ἐθνεσι γενήσεται καὶ ἀχείρωτος· ἡ γὰρ Θεοτόκος ἐν τῇ σκέπῃ τῶν ἰδίων πτερύγων, ταύτην ἐικέπασε καὶ ἐφύλαξε· καὶ ταῖς πρεσβείαις αὐτῆς ἀτρωτος διαφυλαχθήσεται· πλὴν ἐθνει πολλῷ δώσουσι τὰ τείχη αὐτῆς, καὶ μηδὲν ἐξ αὐτῶν συντρίψουτες, ἐν αἰσχύνῃ ἀναχωροῦσι. Καὶ ἐξ αὐτῆς πλουτήσουσιν ἐθνη, καὶ τῶν Ἰουδαίων αὐτῆς ἀπολαύσωσι. Λόγος δέ τις φέρεται διὰ εἰσέλθη τὸ ἐθνος τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ ἵκανὰ πλήθη τῇ μαχαίρᾳ αὐτῶν κατασφάξωσιν· ἐγὼ δὲ φημί, διὰ καὶ τὸ ἔχνθὸν ἐθνος εἰσελεύσεται, οὗτοιος ἡ προσηγορία πρόκειται ἐν τῷ δεκάτῳ ἐνδόδημῳ στοιχείῳ (γράμματος) τῶν εἰκοσιτεσσάρων στοιχείων ἀνακεφαλαιομένων (= P.), ἀλλ' εἰσελεύσεται μὲν καὶ τὰ κῶλα τῶν ἀμαρτωλῶν ἐπὶ ἐδάφους καταστρώσουσιν· οὐχὶ δὲ αὐτοῖς ἀπὸ τῶν δύο δρπήκων, ὃν αἱ ρομφαῖαι αὔραται, καὶ δέεται δρέπανοι, πυρὸν φέρει συγκόπτουσι, καὶ εἰς τὰ δύσω οὐ μὴ ἀνθυποστρέψουσιν οὐκέτι, οὐδὲ οὐ μὴ, ἐνταῦθα καταλειφθήσονται.

Περὶ ἀρχῆς δὲ ὡδίνων καὶ περὶ συντελείας, πῶς σοι ἀδικητὶ διεξέλθωμεν τέκνον; ἐν γὰρ ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ἀναστήσει δὲ Θεὸς Βχσιλείαν ἀπὸ πενίας· καὶ πορεύσεται ἐν δικαιούνη καλῇ· καὶ γενήσεται διὸ ἐλεημοσύνης πολλῆς, τοῖς πᾶσιν εὐάρεστος, καὶ τοὺς πένητας, πλουσίους ἀπεργάσηται· καὶ ἔσται εἰρήνη, δην τρήπον ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Νῶε, διὰ τὸ μὴ ποιεῖν πόλεμον πώποτε. "Εσονται γάρ οἱ ἀνθρώποι πλούσιοι σφέδρα· καὶ ἐν γαλήνῃ βαθείᾳ, ἐσθίουντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες· ἐν ἀδείᾳ πολλῆς πορευόμενοι, καὶ ἀμερίμνως τοῖς γηῖνοις ἐπαναπαυόμενοι· καὶ ἐν τῷ μὴ εἶναι πόλεμον ἐπὶ τῆς γῆς, συγκρόψουσι τὰς σπάθας αὐτῶν καὶ τὰ βέλη εἰς ζεύνας καὶ εἰς δρέπανα· καὶ εἰς ἐργαλεῖα γεηπονικά. Καὶ μετὰ ταῦτα δώσει

τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ ἀνατολάς, καὶ ταπεινώσει τοὺς υἱούς "Ἄγαρ· δργισθήσεται γὰρ αὐτοῖς ὁ Κύριος διὰ τὴν βλασφημίαν αὐτῶν, δι' ὧν ἔβλασφήμησαν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ δι' ὧν τὴν τῶν Σεδύμων ἀσθένειαν κατεργάζονται· πολλοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν, τὸ ἄγιον δάπτισμα κομισάμενοι, εὐάρεστοι γενήσονται, καὶ τιμηθήσονται παρὰ τοῦ εὐεεροῦ διασιλέως ἐκενου· τοὺς δὲ ὑπολοίπους δλέσει καὶ ἐμπρήσει καὶ ἔξιλοθρεύσει, καὶ θιαίφθανάτῳ παραδώσει.

"Ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις ἀποκατασταθήσεται πᾶσα ἡ ὑφῆλιος· καὶ τὸ Ἰλλυρικὸν τῇ διασιλείᾳ Ρωμαίων καὶ ἡ Αἴγυπτος κομίσει τὰ πάντα αὐτῆς. Καὶ θήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰς τὰ κύκλῳ ἔθνη, καὶ ἡμερώσει τὰ ἔχνθα ἔθνη· καὶ τοὺς μισοῦντας αὐτὸν τροπώσηται· τριάκοντα καὶ δύο ἔτη κρατήσει τῆς διασιλείας. Δώδεκα ἔτη κῆνσον καὶ δώματα οὐ λήψεται· ἀναστήσει δὲ τὰ θυσιαστήρια τὰ συντετριμμένα καὶ ναοὺς ἀγίων ἀνοικοδομήσει. Δίκη οὐκ ἔσται ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ· ἀλλ' εὗτε δὲ δικῶν ἢ δὲ δικούμενος· πιήξει γὰρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ· καὶ φόνῳ ποιήσει τοὺς υἱούς τῶν ἀνθρώπων σωφρονεῖν, καὶ τοὺς παρανομοῦντας τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ ἐξαλοθρεύσει ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις· καὶ πᾶς χρυσός, δις ἔστιν ἐν οἰφδήποτε τόπῳ κρυπτόμενος, νεύσει Θεοῦ ἀποκαλυφθήσεται τῷ διασιλεῖ ἐκείνῳ· καὶ αὐτὸς σκορπίσει πάντα τὰ ἀγαθὰ τοῖς χρείαν ἔχουσι. Καὶ πλουτήσωσιν εἰ μεγιστάνεις αὐτοῦ καὶ ἔσονται ὡς διασιλεῖς, καὶ οἱ πένητες ὡς ἀρχοντες· καὶ αὐτῷ ζῆλος μέγας, τοῦ ἐκδιώξαι τοὺς Ἰουδαίους· Ισμαηλίτης δὲ εὐχεθήσεται ἐν τῇ πόλει ταύτῃ· καὶ αὐτὸς μεγάλα κατακλυσμὸς καὶ οὐκ ἔσται δὲ λυρίζων, ἢ δὲ ιθαρίζων, ἢ δὲ τραγωδῶν ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ· ἢ τὰ αἰσχρὰ πράγματα ἐργαζόμενος· πάντας γὰρ τοὺς τοιούτους μισήσει, καὶ ἐξαλοθρεύσει ἐκ πόλεως Κυρίου, πάντας τοὺς ἐργαζομένους τῇδε ἀνομίαν.

"Ἔσται οὖν χαρὰ τότε καὶ ἀγαλλίασις, καὶ ἀγαθὰ ἀπό τε τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης ἀνατελεῖ πλούσια· καὶ ἔσται δὲ τρόπον ἥσχαν ἐπὶ τοῦ Νῶε, ἐν γαλήνῃ καὶ εἰρήνῃ εὐφραινόμενοι, μέχρις οὗ ἥλθεν δὲ κατακλυσμὸς καὶ ἥσεν ἀπανταξ· παρελθόντος εὑν τοῦ σκύπτρου τούτου, τότε γενήσεται ἀρχὴ ὡδίνων. Τότε ἐγερθήσεται δὲ υἱὸς τῆς ἀνομίας δινόματι Ἀραῖχληχος· καὶ διασιλεύσει ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, τρία ἔτη καὶ μῆνας ἔξι· καὶ ποιήσει ἀνομίαν, οἷς οὐ γέγονεν ἀπὸ ἀρχῆς κόσμου, οὐδὲ οὐ μὴ γένηται· δογματίσει γὰρ αὐτὸς καὶ νομοθετήσει, δπως μίγνυται πατήρ θυγατρί, καὶ υἱὸς μητρί· καὶ ἀδελφὸς ἀδελφῆ, ἐκόντες καὶ ἀκοντες· δὲ δὲ ἀντιερῶν καὶ ἀντιλέγων, θανάτῳ τελευτάτῳ· καὶ δὲ ἀποθανὼν οὕτω, σὺν τῷ Προδρόμῳ Ἰωάννῃ λογισθήσεται ἐν τῇ διασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Τότε κελεύσει ζευχθῆναι Μοναχοὺς ταῖς Μοναζόύσαις· δμοίως καὶ τοὺς ἵερεῖς· καὶ πληθυνθήσονται μίξεις αἱ παράνομοι ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ αὐτὸς πορνεύσει μητέρα καὶ θυγατέρα· καὶ διὰ τὴν κατάρατον ἀκολασίαν, λύσιν λαβόντες οἱ μωροὶ καὶ ἀπαλδευτοί, ἀσώτως ταῖς ἑαυτῶν ἀδελφαῖς ἐπιχρεμετίσωσι· καὶ ἀναβήσεται ἡ δυσωδία τῆς μίξεως ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ δργισθήσεται Κύριος δὲ Θεὸς δληγη τὴν οἰκουμένην θυμῷ μεγάλῳ· καὶ ἐντελεῖται ταῖς δρονταῖς καὶ ἀστραπαῖς, καὶ ἀρξωνται κατὰ θυμοῦ αὐτῶν ἀ-

κρατῶς φέρεοθαι ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς· πολλαὶ δὲ πόλεις πυρίκαυστοι γενήσονται.

Καὶ οἱ ἀνθρώποι ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐκ τοῦ πατάγου τῶν φοβερῶν ἐκείνων ὄροντῶν καὶ ἀστραπῶν, ἀποψυγήσονται· οὐαὶ δὲ τότε τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ, ἀπὸ τῆς ἀπειλῆς τοῦ Παντοκράτορος, καὶ τῆς ἀπείρου ὀργῆς τῆς ἐπερχομένης ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Γενήσεται γὰρ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, ὥστε τελευτᾶν τοὺς ἀνθρώπους δέεις ἀπὸ τῆς πείνης· μετὰ δὲ ταῦτα γενήσεται σεισμὸς μέγας, ὥστε καταπεσεῖν ἅπαν τὸ οἰκοδόμημα· καὶ πολλοὶ ἀπὸ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν συγχωσθέντες, κακῶς τὸν θίον καταλύσωσι· γενήσεται καὶ δῆλος μέλας καὶ σκοτεινὸς καὶ ἡ σελήνη ὡς αἷμα, διὰ τοὺς χοιρώδεις ἀνθρώπους· καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἐπὶ τὴν γῆν· πᾶν δὲ ὅρος καὶ πᾶσα νῆσος ἀπὸ τῆς ἔδρας τοῦ τόπου αὐτῶν, φόβῳ τοῦ σεισμοῦ καὶ τῆς ἀπειλῆς μετακινηθήσονται. Τότε οἱ λερεῖς τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν καταλειφθέντων ἐναρέτων καὶ ἐγκρατευτῶν, φύγωσιν ἐπὶ τὰ ὅρη καὶ τὰ σπήλαια καὶ τὰς σχισμὰς τῶν πετρῶν παταχθήσονται. Τοιγαροῦν καὶ τὸ σκῆπτρον τῆς ἀνομίας, ἐν τῷ σκότει τῷ ἔξωτέρῳ ὅληθήσεται· μακάριοι δὲ οἱ κατοικήσαντες ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ρώμῃ, ἦ ἐν ἀρσενώνῃ, ἦ ἐν στροβίλῳ, ἦ ἐν ἀρμενοπέτρᾳ, ἦ ἐν Καρυοπόλει· ἐν ταῖς πόλεσι γὰρ ταύταις ἐπαναπάύσονται λαοί· ἐν δὲ ταῖς ἑτέραις πόλεσι, πόλεμοι καὶ τραχαί, κατὰ τὸν εἰπόντα· μελλήσετε ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· καὶ τὰ ἔξης.

Μετὰ ταῦτα ἐγερθήσεται βασιλεία ἑτέρα ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην· καὶ βασιλεύσει ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος χρόνους λεῖ (36) βλοσσούρδος ἔσται καὶ μέλας· ἀρνητὴς Θεοῦ καὶ τῶν ἀγίων καὶ ἀλλότριων τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· ἀνοίξει γὰρ τὰς μυσαρὰς ἐκκλησίας τῶν Ἑλλήνων, καὶ μετατραπήσονται εἰς τὸν Ἑλληνισμόν. Καὶ ποιήσει πόλεμον μετὰ τῶν ἀγίων, καὶ ἐκδιώξει τὴν Ἔκκλησίαν τοῦ Θεοῦ· μετὰ γὰρ ἡμέρας τινὰς τῆς βασιλείας αὐτοῦ, τοὺς Ναοὺς τῶν ἀγίων πυρὶ κατακύψει· τὸν τέμιον σταυρὸν, φούρκαν δνομάσει· τότε ποιήσει τὸ λεροῦσιν εἰς πτῶσιν, καὶ συγκρύψει τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ κατὰ τὰς δημοσίας ἔδιούς, ἐν γὰρ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀναστήσονται γονεῖς ἐπὶ τέκνα, καὶ τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν ἀλλήλους· παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ φίλοι φίλους. Πολλοὶ δὲ τὸν Κύριον ἡμῶν δμολογήσαντες Θεὸν καὶ Βασιλέα τῶν ἀπάντων, τὸν τοῦ μαρτυρίου στέφανον ἀναδήσονται.

Τότε τοὺς κατοικοῦντας ἐν ταῖς νήσοις ἔξεδαφίσας, εἰς τὰ τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας καὶ Στρύμονος μέρη, μετάγει· ἔσονται δὲ αἱ νῆσοι εἰς ἔρημος· Κτύποι δὲ γενήσονται ἐν τῷ οὐρανῷ ἀνω φοβερώτατοι, καὶ σεισμοὶ μεγάλοι, καὶ συμπτώματα πόλεων· ἀναστήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσται συντρίμματα φοβερὰ ἐπὶ τῆς γῆς, θλίψεις καὶ στενοχωρία ἐπὶ τοὺς οἰκους τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, φχνήσεται πῦρ ἀποθρακισμένον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς τάχος ἀστραπῆς, ἐπισκιάζων τὸ πρόσωπον τῆς γῆς· πετεινῶν δὲ συνοχαὶ πολλαὶ ἐν τῷ ἀέρι γενήσονται· καὶ δφεων πλειόνων ἡ γῆ τιληρωθήσεται, δακνόντων τοὺς ἐν πολλαῖς ἀμαρτίαις

βιώσαντας καὶ μὴ μετανοήσαντας· ταῦτα δὲ πάντα ἀρχαὶ ὡδίνων γενήσονται.

Ἐν γὰρ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἔξαποστελεῖ Κύριος τοὺς Ἀγγέλους αὐτοῦ, τοὺς τεταγμένους ἐπὶ τῶν ἀνέμων, ἔξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῶν θησαυρῶν αὐτῶν, καὶ ἀναφράξωσι τὰς ἀναπνοὰς αὐτῶν, τοῦ μὴ πνεῦσαι δλῶς ἀνεμονέν δλῃ τῇ οἰκουμένῃ· ὥστε γενέσθαι θάλψιν βιαλαν δρασμὸν τε καὶ καύσωνα ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς· ὅπως στενοχωρηθέντες οἱ ἀνθρώποι, ἐπιστρέψωσι καὶ μετανοήσωσιν ἐφ' οὓς ἡμαρτον· τὰ δὲ μεγάλα πλοῖα, μὴ δυνάμενα ἄνευ ἀνέμου πλέειν τὴν θάλασσαν, τῇ διὰ στενοχωρούμενα ἐπιστρέψουσιν ἐπὶ τὸν Κύριον ἡμῶν καὶ Θεόν· τότε πᾶν χλωρόν, τὸ ἐπὶ τῆς γῆς φυμί, καὶ τὰ ὑψηλὰ τῶν δένδρων ξηρανθήσονται· καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ τὸ τρίτον τῶν ζώων, τῶν τε κτηνῶν καὶ πετεινῶν καὶ ἕρπετῶν καὶ τῶν ἀτιθάζων, τελευτήσωσι· γενήσεται δὲ καὶ ἡ θάλασσα εἰς αἷμα, καὶ εὐθέως τὸ τρίτον μέρος τῶν ἰχθύων τελευτήσει· διέτι ὀργισθήσεται αὐτοῖς ὁ Κύριος, διὰ τὰς ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ ἀμετανόητον αὐτῶν· μισήσουσι γὰρ ἔχουτοὺς οἱ ἀνθρώποι, ἀπὸ πολλῆς κακίας αὐτῶν, μὴ βουλόμενοι αὐτοῖς διέπειν, ἢ διορθώσασθαι εἰς τὰ κρείτονα καὶ σωτηρίας ἔχόμενα· ἀλλ' ἐν τῷ πληθυνθῆναι τὴν ἀμαρτίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν, καθὼς ὁ Κύριος ἔφησε.

Τελευτήσαντος δὲ καὶ τούτου τοῦ σκῆπτρου, τότε ἐγερθήσεται ὁ ἀπὸ Αἰθιοπίας ὃν φασὶ ιδί (12) ἔτη κρατήσαι τῆς θασιλείας τοὺς οἰκακας· οὗτος γὰρ θασιλεύσει ἐν εἰρήνῃ· καὶ ἀγίων οἰκους τοὺς ὑπὸ τοὺς πεφῶν αὐτοῦ συμποθέντας ἀναστήσει· ἀποστρέψει δὲ καὶ ταῖς νήσοις ἅπαντα τὸν λαὸν αὐτῶν καὶ ὡς ἁγαθός, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐνευλογηθήσεται ἐπὶ παντὶ ἔθνει. Καὶ ἔσται χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις ἐν δλῷ τῷ Κέσμῳ, ἔως οὗ τὸ σκῆπτρον τοῦτο παρελεύσεται.

Ἐλεύσεται δὲ καὶ ὁ ἀπαυτὸν (μετ' αὐτὸν) ὁ ἐξ Ἀραβίας ἐνιαυτὸν ἡμερῶν· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ, δις κέντηται ἐκ τοῦ τιμίου ξύλου μερίδα· ἀνοίξουσι τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, καὶ κενοὺς αὐτοὺς εὑρήσουσι, νεύσει γὰρ τοῦ Παντοκράτορος Θεοῦ, ἐνωθήσονται τὰ ἀγια τμῆματα, καὶ γενήσεται δλόκληρος καὶ ἀκέραιος Σταυρός, καθὼς προσηλώθη ἐν αὐτῷ Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν. Καὶ δοθήσεται τῷ θασιλεῖ. Ὁ δὲ λαβὼν αὐτὸν, περιεύσεται ἐν τῇ πόλει Τερουσαλήμ· καὶ γενόμενος ἐν τῷ τόπῳ τοῦ Κρανίου οἰκείαις χεροὶ παραδώσει τὸν τίμιον Σταυρόν· τὸ τε διάδημα τὸ ἐπὶ τῆς Κεφαλῆς αὐτοῦ κείμενον, ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ Σταυροῦ θέμενος, ἀνυψώσας ἐκεῖ λέγει· Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, τετέλεσται καὶ ἀποπλήρωται ὁ ψῆφος, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἔτῶν, ὃν τεθησαύρικς τῇ θασιλείᾳ Ρωμαίων· δέξαι σου τὸ ἀστιμόν καὶ σεβάσμιον καὶ θυμάσιον δῶρον, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ τὸ πνεῦμά μου. Καὶ εὐθέως Ἀγγελος Κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταπιάζει, αἴρει τὸν τίμιον Σταυρὸν σὺν τῷ διαδήματι καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ θασιλέως· τῶν χριστιανῶν ἡ θασιλεία, δ τίμιος Σταυρὸς κεχρημάτικε· μακάριοι εὖν φησὶν οἱ φυγόντες ἐκ τῆς πόλεως ταύτης καὶ ἀπερχόμενοι ἐν ἐρήμοις τόποις καὶ σπηλαίοις.

Μετὰ ταῦτα ἀναστήσονται ἐν τῇ πόλει ἡμῶν τρεῖς νεώτεροι, μωροὶ καὶ ἔξωλέστατοι καὶ ἀναιδεῖς, καὶ κρατήσουσι τῆς θασιλείας ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐ-

τό, ήμέρας ρν' (150). Ἐν τῷ μεταξύ, καὶ ἐκ διαβολικῆς ἐνεργείας, μαχισθέντες ἀλλήλους, δώσουσι καθ' ἔχυτοὺς πόλεμον· ἀπάρας οὖν ὁ πρῶτος αὐτῶν, εἰσελεύσεται ἐν Θεσαλονίκῃ. Καὶ τῶν Θεσσαλονικέων ἡ πόλις, σὺ νικήσεις τοὺς ἔχθρούς του. Καύχημα γὰρ ἀγιωσύνης ὑπάρχεις, καὶ ἡγίασέ σε δὲ Κύριος· τηνικαῦτα στρατεύει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ ἐπτὰ ἔτους καὶ ἀνωτέρω· στρατεύει δὲ τοὺς ἵερεῖς καὶ τοὺς μονάζοντας, καὶ ποιήσει αὐτοὺς ἵνα φορέσουν ἄρματα πολεμικά. Καὶ κατασκευάσει πλοῖα μεγάλα, πορεύεται ἐν Ρώμῃ· καὶ σταθεὶς πρὸ τῶν πυλῶν αὐτῆς, ἔρει. Χαίροις Ρώμη τρίσυμε· ἡ μάχαιρά σου δέξεῖται· τὰ βέλη σου ἡκονημένα· κραταιώς τὴν πίστιν σου κάτεχε, καὶ ἀλλάξεις αὐτὴν μέχρι τῆς συντελείας· μακάριοι οἱ κατοικοῦντες ἐν τοῖς οἴκοις σου.

Τότε στρατεύει τὰ ξανθὰ γένη, καὶ ἐκδέξεται τοὺς ἑταίρους αὐτοῦ· δὲ δεύτερος μείρχει, ἐκστρατεύει καὶ αὐτὸς τὴν Μεσοποταμίαν· καὶ τὰς κοιλάδας τῶν νήσων· καὶ ἀπάρας, ἔλθη ὑπὸ δύμφαλοῦ τῆς κτίσεως· τινὲς φασὶ τὴν Ἀλεξανδρειαν, δύμφαλὸν εἶναι τῆς οἰκουμένης· ἐκεῖσε καὶ αὐτὸς ἐκδέξεται τοὺς ἑταίρους αὐτοῦ, μεθ' ὧν ὀρφέλεις συνάψῃ τὸν πόλεμον. Καὶ δὲ τρίτος, ἐξελεύσεται καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς πόλεως, καὶ στρατοπεδεύει Καρύαν· Φρυγίαν· Ασίαν καὶ τὴν Ἀρμενίαν· Βλατίαν τε καὶ Ἀραβίαν. Καὶ ἐν σιλέῳ γενόμενος, τάδε ἔρει πρὸ αὐτῶν· σέλεων σὺ κένληγει, ἀλλ' οὐ σὺ ληφθείσῃ ὑπὸ οὐδενὸς τῶν πολεμούντων σε· ταῦτα εἰρηκώς, ἀπάρας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἐν λαῷ συνθέτῳ γενήσεται· μετὰ οὖν τὸ συναχθῆναι αὐτοὺς ἐπὶ τὸ αὐτὸν κατέναντι ἀλλήλων, συγκρουσμοῦ γεγονότος, μεληδὸν ἀλλήλους κατακέψουσι· καὶ ἀποκτανθήσονται οἱ τρεῖς βασιλεῖς, ἅμα τοῦ πλήθους παντός· καὶ ἐκχυθήσεται τὸ αἷμα αὐτῶν ἐπὶ γῆς, ὡς πλημμύρα βροχῆς ὕδατος· ὥστε μὴ καταλειφθῆναι τινὰ ἐξ αὐτῶν· τότε συγκρασθήσεται ἡ θάλασσα ἀπὸ τοῦ αἷματος αὐτῶν σημείοις δώδεκα. Καὶ ἔσονται αἱ γυναῖκες πᾶσαι χῆραι, ἐπὶ τὰ γὰρ γυναῖκες ζητήσουσιν ἔνα ἄνδρα, καὶ οὐχ εὑρήσουσι· μέχρις δὲ ἐξ ἀλλοδαπῆς γῆς πρὸς αὐτὰς ἐπελεύσονται· καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἀνδρυνθήσονται τὰ καταλειφθέντα ἀνήλικα· καὶ γενήσονται ὡς οἱ χοῖροι ἀπὸ πολλῆς ἀσωτίας· μακάριοι δὲ καὶ τρισμακάριοι, οἱ ἐν ὅρεσι καὶ σπηλαίοις τῷ Κυρίῳ δουλεύοντες· ἐπειδὴ τὰ δημοσίως γινόμενα δεινὰ οὐθεάσονται, ἀλλ' ἔσονται ἴδιως (ἡδη) ἐκδεχόμενοι τὴν μετὰ τοῦ ἀντιχρίστου μάχην καὶ πόλεμον· οἱ διδύτατοι ἀγένες, οἱ μέλλοντες θύεσθαι ὑπὸ τοῦ πονηροῦ Δάκν· λέγει γὰρ τοῦ παμπονήρου διαβόλου· διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνδρα αἰδέσιμον, ἀναστήσεται γύναιον πονηρὸν καὶ αἰσχρότατον ἀπὸ τοῦ Πρόντου, καὶ βασιλεύσει ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων· αὕτη δὲ γενήσεται βακχεύτρια, μάγισσα καὶ φαρμακὸς καὶ ἀπλῶς ἄπαξ τοῦ διαβόλου θυγάτηρ· ἐν γὰρ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἔσονται ἐπιβούλαι καὶ σφαγαὶ κατὰ τὰς ρύμας τῆς πόλεως· ἀποκτενεῖ γὰρ ἐκαστοῖς ἡ δυνάμεως ἔχειν τὸν πληγάον αὐτοῦ. Γίρες πατέρων, καὶ πατήρ υἱῶν· μήτηρ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ μητέρα· ἀδελφοὶ ἐπαναστήσονται ἀλλήλοις, καὶ κατασφάξωνται· καὶ ἔσται κακία πολλή, καὶ μίσος ἐν τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ φόνοι ἀναρίθμητοι ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.

Ἐν δὲ ταῖς ἀγίαις Ἐκκλησίαις ἔνδοθεν ἔσονται ἀσέλγειαι, μοιχεῖαι, ἀσωτίαι, αἴμομιξίαι, κιθάραι τε καὶ δρχήσεις· χλευάσματα καὶ παίγνια· ἀπερ ἀνθρωπος οὐκ εἰδεν οὔτε ἥκουσε· καὶ γὰρ ἡ ἡσίλισσα ἀκάθαρτος, θεὰν ἔαυτὴν δνομάζουσα, καὶ Θεῷ μαχομένη, κόπρῳ μιάνει τὰ ἄγια θυσιαστήρια· καὶ μολύνει πάντα τὸν λαόν· καὶ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ· καὶ ἐνυθρίσει τὰ ἄγια τῶν ἀγίων, καὶ ἀρπάσει τὰ σκεύη τὰ τίμια ἢπὸ τῶν ἀγίων Ἐκκλησιῶν· τούς τε Σταυροὺς καὶ τὰς σεβασμίας εἰκόνας, τά τε εὐαγγέλια καὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ πᾶσαν βίβλον Ἱερὰν συναθροίσει ἐπ' αὐτὴν, καὶ ποιήσει σωφὸν μέγαν, καὶ βαλοῦσα πῦρ κατατεφρώσει πάντα, καὶ τὰς Ἐκκλησίας καταστρέψει μέχρις ἐδάφους· ζητήσει δὲ καὶ λείφανα ἀγίων, τοῦ κατακαῦσαι αὐτὰ καὶ οὐχ εὑρήσει, διὰτρέψει δυνάμει. ἀπὸ ταύτης τῆς πόλεως μετάγει αὐτά. Τότε ἡ τάλαινα, τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, καταστρέψει τὴν τράπεζαν, καὶ πᾶν τοῦ ναοῦ καταμιάνει· σταθεῖσα δὲ κατὰ ἀνατολάς, φρυαττομένη, ἔρει πρὸς τὸν Ὅψιστον· μὴ κατώκνευσα, ὡς λεγόμενε Θεέ, ἀπαλεῖψαί σου, τὸ μνημόσυνον ἢπὸ τῆς γῆς; ἤδού τί σοι ἔκαμον, καὶ οὐκ ἡδυνήθης καὶ τριχός μου ἀψυχοθαί· μεῖνον με μικρόν, καὶ ἀνείμη αὐτόθι, χαλῶ καὶ τὸ στερέωμα καὶ διώξω σε· τίς ἐν θεοῖς δυνατώτερός μου τῆς θεᾶς; Ταῦτα λαλήσει ἡ γάγγραινα καὶ πλείονα, καὶ δράσει χείρονα, εἰς ὅψις ἐμπιύουσα, καὶ λίθον πέμπουσα· ἐῶ λέγειν αὐτῆς τὰ δεινότερα.

Ἐν γὰρ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, κλινεῖ δ Θεὸς Παντοκράτωρ τὸ τόξον αὐτοῦ, καὶ τὸν θυμὸν αὐτοῦ. Καὶ φοβερῷ δυνάμει τῆς ἴσχύος αὐτοῦ, ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν μεγάλην πόλιν ταύτην, καὶ δράξηται αὐτῆς ἐν ἴσχύει· καὶ τῇ δρεπάνῳ τῆς δυνάμεως ὑποτεμεῖ τὸν χοῦν ὑποκάτω τῆς πόλεως ταύτης, καὶ ἔρει τοῖς ὕδασι τῆς ἀβύσσου καταπιεῖν αὐτήν· ἀπερ φοβερῶς ὑπακούσαντα, ἐξ ἐκατέρων τῶν μερῶν, τάχει σφοδρῷ καὶ ἦχῳ φοβερωτάτῳ ἀναβλύσωσι· καὶ τὸ ὑποκάτω αὐτῆς ἀνασπάσας ἢπὸ τῆς γῆς, ἐπαρεῖ εἰς ὅψις, ὡς μύλον γυροβολούμενον. Καὶ ἔσται φρίκη πολλή, ὡς τε θρηνεῖν καὶ διδύρεσθαι, καὶ κράζειν τὸ οὐκὶ τοῖς ἐν μέσῳ τῆς πόλεως. Οὕτως οὖν κατενεχθείσης αὐτῆς ἐν τῇ ἀβύσσῳ, τὰ ἐξ ἐκατέρων τῶν μερῶν ἀναβλύσαντα ὕδατα καὶ σφοδρῶς κατακλύσαντα καὶ καλύψαντα αὐτήν, τῷ φοβερῷ καὶ ἀχανεῖ πελάγει τῆς ἀβύσσου παραπέμψουσι· οὕτως οὖν, ὡς τέκνον μου Ἐπιφάνιε, ἡ πόλις ἡμῶν συντελεσθήσεται. Καὶ ἀπερ δέ σοι εἰρηκα ὅπισθεν, ἐκεῖνα εἰσίν, ἀπερ δὲ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἔφησεν ἀρχὴν δύσηνῶν.

Μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν τῆς πόλεως ταύτης, καὶ τὸ πλήρωμα τῆς τῶν ἔθνῶν ἰασιλείας, μέλλουσι τὰ σκῆπτρα Ἰερουσαλήμ ἔξαντασθαι· πρὸς τὸ βασιλεῦσαι τὸν ὑπόλοιπον καιρόν, εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἑδόμου αἰῶνος· φέροντες εἰς μαρτυρίαν τὸ ὑπὸ τοῦ Ἡσαΐου εἰρημένον. «Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, φησίν, ἔρει Κύριος δ Θεός, σημεῖον ἐν τῇ συμπληρώσει τῶν ἔθνῶν, ἐπὶ πάντα τὰ πρόβατα Ἰούδα τὰ ἐσκορπισμένα ἐν τοῖς ἔθνεσι, συνάξει τοὺς ἀπολιωμένους Ἰσραὴλ, ἐν τῇ ἀγίᾳ πόλει Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἔσται τῷ Ἰσραὴλ, ὡς τῇ ἡμέρᾳ, ἡ ἐξηλθεν ἐκ τῆς Αἰγύπου»· καὶ τὰ ἔξης· καὶ τὸ ὑπὸ

τοῦ μακάρίου Παύλου εἰρημένον τοῦ ἀποστόλου· «ὅταν φησὶ τὸ πλήρωμα τῶν ἔθνῶν ἥξει, τότε πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται». Καὶ οὖτω μὲν οὗτοι λέγουσι καὶ συμφωνοῦσιν· Ἐπιπλευτεῖς δὲ ὁ μάρτυς ἔφησεν· ὅτι τῇ ἐπιδημίᾳ τοῦ ἀντιχρίστου, οἱ πρώτοι τῶν Ἰουδαίων πλανηθήσονται. Καὶ ὁ Χριστὸς πρῶτον μαρτυρούμενος ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅτι ἐγὼ φησὶν ἡλθον ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἄλλος ἔλευσεται ἐν τῷ ἴδιῳ ὀνόματι, κακεῖνον λήψεσθε, καὶ ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ ἡμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅτι μὲν οὖν συνάξει αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλήμ, καὶ τὰ αὐτῶν αὐτοῖς ἀποδώσει, εὕδηλον· ὅπως τοῦ διατορπισμοῦ τῆς ἐπ' ἀπωλείας πρόφασιν, εἰς τὸ τέλος ἐπ' αὐτῶν ἐκκρίψηται· ἔμελλον γὰρ λέγειν ἐν τῇ Κρίσει· ὅτι εἰ συνήγαγες ἡμᾶς εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τὰ ἡμῶν ἡμῖν ἀποκατέστητας, πάλαι ἀν ἐπιστεύσαμεν τῷ Χριστῷ, τὴν ἀφορμὴν τοῦ φθόνου ἔξεώσαντες (ἐκβαλόντες), ἔνεκεν τοῦ προτιμηθῆναι τὰ ἔθνη ὑπὲρ ἡμῶν· νῦν δὲ συναχθέντες καὶ τὰ αὐτὰ ἀπολαβόντες, καὶ τῇ αὐτῇ ἀπιστίᾳ μείναντες, πῶς σωθήσονται; Εὔθεως δὲ τοῦ ἀντιχρίστου ἔξερχόμενοι, φασὶ πιστεύειν μέλλουσι, κατὰ τὴν φοβερὰν φωνὴν τοῦ Θεοῦ. Θεὸς γὰρ οὐ φεύδεται, ὁ μονογενῆς Ιησοῦς, ὁ εἰπών, ἐγὼ εἰμι ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· τέως δὲ ἐν τῷ συναχθῆναι αὐτούς, ἐν πρώτοις τῆς ἀπολογίας ταύτης στερήσηται. Καὶ γὰρ ὁ Παῦλος αὐτοὺς σωθήσεσθαι εἴρηκεν, οὐκ ἐκ τῆς αἰώνιου Κολάσεως, ἀλλ' ἀντὶ τῆς τῶν τοσούτων ἐτῶν παρατάσεως, καὶ τῆς περιπλανήσεως τῆς ἐπ' ἀλλοτρίας, καὶ τῶν διειδισμῶν τῶν ἔχθρῶν, καὶ τῆς ἀφάτου αἰσχύνης, ὅτι ἐν τοσούτῃ φησὶν ἀνάγκη, καὶ ἐν τοσούτῳ χαλεπῷ, τοσαῦτα ἔτη ὑπὸ τῶν ἔθνῶν κωμαδούμενοι, σωθήσονται τῆς δουλείας καὶ τοῦ ζυγοῦ, ὡς συναχθέντες εἰς τὰ ἴδια.

Οὐ οὐφάντιος εἶπεν· ἀφες πάτερ πνευματικὲ περὶ τῶν ἔχθρῶν τοῦ Σταυροῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ· τοῦτο μοι ἀνάγγειλον· ὅτι τινὲς λέγουσι, μὴ συμπιοδίζεσθαι μετὰ τῆς πόλεως τὴν τοῦ Θεοῦ μεγάλην Ἔκκλησίαν, ἀλλ' ἀράτῳ δυνάμεις κρεμασθῆναι αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ἀέρος· ἔφη ὁ Δίκαιος· τί λέγεις, ὃ τέκνον; πάσης τῆς πόλεως βυθιζομένης, πῶς περισωθήσεται αὕτη; Νη τίς ἐσται ὁ εἰσερχόμενος εἰς αὐτὴν χάριν προσκυνήσεως; μὴ ὁ Θεὸς ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ; διὸ μὲν οὖν τέκνον, φευδής ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· μόνος δὲ μένει ὁ ἐν τῷ φρέφῳ στύλος, καθότι κέκτηται τοὺς τιμίους ἡλίους Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ· οὗτος γὰρ μένει καὶ σωθήσεται, ὥστε παραγενόμενα τὰ πλοῖα, ἐν τούτῳ τοὺς σχοίνους αὐτῶν δήσαντες, κλαύσουσι καὶ θρηνήσουσι τὴν Βαδυλῶνα ταύτην τὴν ἐπτάλοφον, λέγοντες οὐκτι ἡμῖν, ὅτι η πόλις ἡμῶν η μεγάλη καὶ ἀρχαία θεβάνησται· ἐν η εἰσιόντες, τὰς πραγματείας ἐποιούμεθα· ἐσται δὲ τὸ πένθος αὐτῶν ἡμέρας μ' (40)· καὶ ἀπὸ τῆς θλίψεως τῶν ημερῶν ἔκεινων, διωθήσεται τὸ βασιλειόν κράτος τῇ πρεσβυτέρᾳ Ρώμῃ· ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ οἰλέῳ, καὶ ἐν τῇ Θεσσαλονίκῃ, ὑποτασσόμενα τῷ τῆς Ρώμης βασιλεύοντι, πρὸς τὰ τέλη ηδη τοῦ κόσμου ἐγγίσαντος. Καὶ λοιπὸν ὅτονα πράγματα γενήσονται, καὶ δεινότερα καὶ δλέθρια.

Ἐν ἔκεινῳ γὰρ τῷ καιρῷ. ἀποφράξει Κύριος ὁ Θεὸς τὰς πύλας τὰς ἐν Ἰνδαίᾳ (ἰσως Ἰνδίας), ἀς ἔκλεισεν Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεύς, δ τῶν Μακεδό-

ων. Καὶ ἔξελεύσονται εἶκοσι δύο βασιλεῖς, ἀμα τοῦ λαοῦ αὐτῶν, τὰ λεγόμενα ρυπαρὰ ἔθνη τὰ βδελυρώτατα, πάσης συχασίας καὶ δυσωδίας πλήρη· καὶ διασκορπισθήσονται ἐν ταῖς χώραις, σάρκας ζώντων ἐσθίοντες· κύνας καὶ μύας καὶ βατράχους· νεμόμενα καὶ πᾶσαν ρυπαρίαν· οὐαὶ δὲ πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· τὰς γὰρ ἡμέρας ἐκείνας, δὲ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς. Βλέποντες δὲ τὰ βδελύγματα ἐπὶ τῆς γῆς, φάγονται τὸν χοῦν τῆς γῆς· καὶ τὰ θυσιαστήρια, κίθρων οἴκους ἀπεργάσονται· τὰ τίμια καὶ ἄγια σκεύη, ἐν μιάσματι χρήσονται· οἱ κατοικοῦντες τὴν Ἀσίαν, φυγέτωσαν ἐπὶ τὰς κοιλάδας τῶν νήσων· πενθήσει γὰρ Ἀσία τὰς νήσους· οὐ γὰρ πορεύσονται ἐν αὐτῇ λαοί, ἀλλ' ἔσονται πενθοῦντες ἡμέρας ἐκατὸν πεντήκοντα.

→ Τότε ἐγερθήσεται ὁ σατανᾶς, ὁ ἀντίχριστος φημί, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Δάν· οὐ μέντοι ἵδιᾳ θελήσει ὁ ἀνθρωπὸς γενόμενος, ἀλλ' εὐθέως εὑρεθήσεται ἐνεκα αὐτοῦ σκεῦος αἰσχρὸν καὶ ρυπαρόν· δπως πληρωθῇ ἐν αὐτῷ τὰ τῶν προφητῶν· καὶ ἀπολυθήσεται ἐκ τῶν τοῦ ἀδου δεσμῶν, ἐν οἷς αὐτῷ ὁ Δεσπότης Χριστὸς ἐκεῖσε δυνάμενος ἔδησε, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὸ σκεῦος τὸ αἰσχρὸν καὶ βδελυκτότατον. Καὶ ἀνδρυθέντος αὐτοῦ ἐν ἥλικια τελείᾳ καὶ βασιλεύσαντος, τότε ἀρξηται τὴν πλάνην αὐτοῦ ἐπισπείρειν· καθά φησι περὶ αὐτοῦ, Ἰωάννης ὁ Θεολόγος· τότε πόλεμον ἐγερεῖ ἐπὶ τὰς τῶν νήσων κοιλάδας· νῆσοι δέ εἰσιν, ὡς δὲ Ἡσαΐας φησίν, αἱ ἐξ ἔθνων Ἐκκλησίαι. Παραγίνεται δὲ τότε Ἐνώχ, ὁ πρὸ τοῦ νόμου καὶ Ἡλίας, ὁ μετὰ τὸν νόμον, καὶ Ἰωάννης, ὁ ἐν τῇ νέᾳ χάριτι· κηρύξαι ἐν δλῃ τῇ οἰκουμένῃ τὸν καιρὸν τῆς συντελείας καὶ τὴν τοῦ πλάνου ἐπιδημίαν. Διελεύσονται δὲ ἐν σημείοις καὶ τέρασι, καὶ προκηρύξωσι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν δευτέραν ἔλευσιν· δοσοὶ γὰρ οὖν θελήσωσιν ἀποκτεῖναι αὐτούς, πῦρ ἔξελθόν καταφάγεται αὐτούς, ἢ ἀλλως πως ἀδικήσει αὐτούς.

Πορεύσονται γὰρ ἐν ἔξουσίᾳ μεγάλῃ, καὶ τὸν ἀντίχριστον ἐλέγξαντες ἀποκτανθήσονται ὑπὸ αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλήμ· καὶ ρίψωσι τὰ σώματα αὐτῶν ἀταφα ἐν μέσῳ τῆς πόλεως· καὶ ἐπισυναχθέντες γελάσουσιν αὐτούς, ὡς ἀποστατοῦντας· ποιήσουσι δὲ ἐν τῇ πλατείᾳ, κείμενα τὰ ἄγια σώματα αὐτῶν, ἡμέρας γ' (τρεῖς)· μεσούσης δὲ τῆς τετάρτης, καταπιάσα περιστερὰ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς εἶδος ἀστραπῆς, καὶ ἐπάνω αὐτῶν περιπατήσασα, ζωὴν ἐμπνεύσει αὐτοῖς. Καὶ ισχύσαντες, ἐγερθήσονται ἐνώπιον πάντων, καὶ τρόμος λήψεται τοὺς δρῶντας αὐτούς· τότε γενήσεται καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πρὸς αὐτοὺς λέγουσα· ἀνέλθετε πρός με οἱ φίλοι μου. Καὶ εὐθέως κατελθοῦσα νεφέλη, ἀρεῖ αὐτοὺς καὶ κατασκηνώσει εἰς τὸν Παράδεισον· πικρῶς δὲ ταπεινῶσει ὁ πλάνος τοὺς τότε χριστιανούς. μέχρι τῆς ἐσχάτης αὐτῶν ἀναπνοῆς, θλίβων καὶ δεινῶς τιμωρούμενος. Τότε εἴ τις οὐ πλανηθῇ καὶ οὐ πιστεύσει τῷ ἀντίχριστῳ, μέγας καὶ ὑψηλὸς ἀναφανήσεται ἐνώπιον Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Μακάριοι μὲν πάντες οἱ Ἄγιοι, τρισμακάριοι δὲ οἱ ἐπὶ τοῦ ἀντιχριστού μαρτυρήσαντες· μεγίστη γὰρ αὐτοὺς διαδέξεται χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις εἰς αἰώνα αἰώνος. Τότε ἔσται πόλεμος χαλεπὸς μεταξὺ αὐ-

τοῦ καὶ τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ· ἐπὰν δὲ γνώση πρὸς τὸ τέλος ἔχειν τοῦ κόσμου τούτου τὰ πράγματα, μανίᾳ δεινῇ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀντιπαρατάξηται· ἀστραπῶν καὶ βροντῶν, καὶ κτύπους ποιῶν· ὥστε τὸ ἥχος τῆς βοῆς τὴν διπὸν δείκνυσθαι περιηχεῖσθαι σφοδρῶς. Καὶ τίς τότε οὐ πτήξει καὶ εὑθαμβηθήσεται, ὡς τέκνον; Μακάριοι, ὡς προεἶπον, οἱ μὴ σκανδαλισθέντες ἐπὶ τῷ Δεσπότῃ Χριστῷ ἡμῶν, Θεῷ τῷ ἀληθινῷ, τῷ γεννηθέντι καὶ σαρκωθέντι ἐκ τῆς ἀγίας Παρθένου Μαρίας· οἱ πιστεύοντες ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν αἰώνιον, καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἥτις τέλος οὐκ ἔχει.

Ταῦτα τοῦ μακάρου καθεῖσμένου καὶ λέγοντος, ὁ Ἐπιφάνιος ἀκούων τὰ μέλλοντα γενέσθαι κατὰ τὴν οἰκουμένην, ἐθρύγνει ἐκ βαθέων ψυχῆς αὐτοῦ· εἴτα λέγει πρὸς τὸν Ὁσιον. Δέομαί σου, εἰπέ μοι, πῶς μέλλει ἀπὸ τῆς γῆς ἀπαλειφθῆναι ἡ ἀνθρωπότης, καὶ οὕτω γενέσθαι τὴν ἀνάστασιν; καὶ ὁ δοσιος ἔφη. Τοὺς μέν, τὰ μυστρὰ ἔθνη ἀναλώσει, ὡς τέκνον· τεὺς δέ, ἐν τοῖς πυκνοτάτοις πολέμοις θανατώσουσι· τοὺς δὲ ὑπολοίπους ὁ ἀντίχριστος. Ὁσοι δὲ αὐτῷ πιστεύσωσι καὶ προσκυνήσωσιν, ἀποστελεῖ Κύριος ὁ Θεὸς θηρία πετόμενα, κατὰ τὸν Ἱεζεκιήλ, ἔχοντα ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν βούκεντρα, ιοῦ μεμεστωμένα, καὶ διπὸν αὐτῶν τῶν θηρίων κεντούμενα, καὶ ἐφ ἀναλισκόμενοι (δηλητηριαζόμενοι) χαλεπῷ, θανάτῳ πικρῷ τελευτήσουσι. Τότε μόλις οἱ ἄγιοι τὴν σφραγίδα τοῦ Χριστοῦ σώαν φυλάξουσιν, ἐν ἐργμάσις καὶ ὅρεσιν μετανάσται γενόμενοι· οὓς δὲ Θεὸς πνεύματι ἀγίῳ καὶ δυνάμει αὐτοῦ, συνάξει ἐν τῇ ἀγίᾳ πόλει Σιών. Οὗτοι εἰσὶν οἱ γραφέντες εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Τοῦ ἀντίχριστου δὲ ἥδη ἀπαχθέντος, οὖν τοῖς δαίμοσιν αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ πυρίνων Ἀγγέλων συλληφθέντες, τῷ κριτηρίῳ παρίστανται· τότε οὖν ἡ σάλπιξ ἥχησει καὶ σαλπίσει, καὶ οἱ νεκροὶ ἀναστήσονται ἀφθαρτοί· Ἐπειτα οἱ ζῶντες, καθὼς εἶπεν δὲ Παῦλος, εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου οἱ περιλειφθέντες, ἀλλαγέντες ἐν τριπῇ δρθαλμῷ, ἀπὸ φθορᾶς εἰς ἀφθαρσίαν, ἀμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγήσονται ἐν νεφέλαις, εἰς τὸν κόσμον ἔξεληλυθότα· τότε γίνωσκε ὅτι ἐπὶ θύραις πάντα, καὶ διὰ δὲ Κριτής κατὰ μικρὸν ἐπελεύσεται, ἀποδοῦναι ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ταῦτα ἐλάλησεν δὲ μακάριος Ἐπιφάνιος λαβεῖν, καὶ ἀναγινώσκειν αὐτό· Ἡν δὲ δλόγος, διμιλία προτρεπτικὴ εἰς τὸ ἄγιον δάκτυλον, οὗ ἡ ἀρχή δὲ μὲν σοφὸς Σολομών· τούτου δὲ ἀναγινωσκόμενου, νουνεχῶς ἡ κροᾶτο δοσιος· δὲ δὲ Ἐπιφάνιος, δάκρυσιν ἔρρει, καὶ στεναγμούς ἐκ βαθέων ἀνέπειπεν. Ἐφη οὖν πρὸς αὐτὸν δὲ μακάριος· τέκνον, τί δακρύεις; εὐφραίνου μᾶλλον καὶ χαίρου ἐν Κυρίῳ πάντοτε, κατὰ τὸν μέγαν Ἀπόστολον, καὶ γὰρ δοσοι τὰ τοῦ πνεύματος πράττουσι, χρὴ αὐτοὺς σκιρτᾶν καὶ εὐφραίνεσθαι· δοσοι δὲ πάλιν ποιοῦσι τοῦ διαβόλου τὰ θε-

Πρωῖας δὲ γενομένης, πάλιν καθεοθέντες ὥμιλουν τὰ περὶ σωτηρίας· καὶ δὴ διβλίου ἐκεῖσε κειμένου τοῦ μεγάλου Βασιλείου, προετρέψατο δοσιος τῷ Ἐπιφανίῳ λαβεῖν, καὶ ἀναγινώσκειν αὐτό· Ἡν δὲ δλόγος, διμιλία προτρεπτικὴ εἰς τὸ ἄγιον δάκτυλον, οὗ ἡ ἀρχή δὲ μὲν σοφὸς Σολομών· τούτου δὲ ἀναγινωσκόμενου, νουνεχῶς ἡ κροᾶτο δοσιος· δὲ δὲ Ἐπιφάνιος, δάκρυσιν ἔρρει, καὶ στεναγμούς ἐκ βαθέων ἀνέπειπεν. Ἐφη οὖν πρὸς αὐτὸν δὲ μακάριος· τέκνον, τί δακρύεις; εὐφραίνου μᾶλλον καὶ χαίρου ἐν Κυρίῳ πάντοτε, κατὰ τὸν μέγαν Ἀπόστολον, καὶ γὰρ δοσοι τὰ τοῦ πνεύματος πράττουσι, χρὴ αὐτοὺς σκιρτᾶν καὶ εὐφραίνεσθαι· δοσοι δὲ πάλιν ποιοῦσι τοῦ διαβόλου τὰ θε-

λήματα, σκυθρωπαζέτωσαν· δτι τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἡγάπησαν οἱ ἀνθρώποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς. "Ἐφη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἐπιφάνιος· κἀγὼ ἀμαρτιωλὸς ὑπάρχων, θρηνῶ μου τὰς πράξεις τὰς πονηράς· λέγει γάρ μοι ὁ Ἅγιος οὗτος (Βασίλειος)· πότε οἰκειωθήσει τῷ Θεῷ; πότε γνωρίσωμέν σε ὡς ἡμέτερον; ταῦτα ἀκούων τὰ δύνειδη, οὐ μὴ θρηνήσω; πῶς ἀν ἔχῃ τοῦτο ὁ μέγας; Ὁ Ὀσιος ἔφη· οὗτος ὁ λόγος, καθότι καὶ οὐ ἐπίστασαι, τοῖς ἀμυῆτοις εὖτε τοῦ θείου βαπτίσματος, δύνειδίζων εἴρηται· καὶ τοῖς ἀναβαλλομένοις ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὸν καιρὸν τῆς μετανοίας. Ὁ Ἐπιφάνιος ἔφη· ναί, τίμιε πάτερ, οὕτως ἔχει· ἀναγινώσκοντες οὖν αὐτοῦ, αἴφνης διεδόθη ταῖς διφρήσεσιν αὐτῶν εὑωδίᾳ τις, ὡς τιμίων ἀρωμάτων, ὥστε φρίττειν τὸν Ἐπιφάνιον ἐπὶ ίκανὴν ὅραν, καὶ ξενίζεσθαι· ἐώρα γάρ ὁ μακάριος Ἄνδρεας, τὸν τὴν εὑωδίαν κομίζοντα ἀράτως, ἀναγινώσκοντος δὲ τοῦ Ἐπιφανίου, οὐδὲν ἐφθέγξατο ὁ Ὀσιος· δτε δὲ τὸν λόγον ἐπλήρωσεν, ἀπέστη ἡ εὑωδία.

Θαυμάσας οὖν ὁ Ἐπιφάνιος, ἡρώτα τὸν μακάριον λέγων· δέομαί σου κύριέ μου, ἀνάγγειλόν μοι, τίς ἦν ἡ εὑωδία, ἡ πρὸ τῆς ὥρας ἡμῖν ἐπιγενομένη, διπηνίκα τὸν λόγον ἐξηρχόμην; "Ἐφη ὁ ὄσιος. "Ἄγγελος Κυρίου ἦν· οὐ γάρ εἰς ὑπῆρχεν, ἀλλ' ἵκανοὶ ἐπὶ τὸ αὐτό. "Ως ἀνεγίνωσκες, εἰς ἐξ αὐτῶν δοξάζων τὰ ρήματα τοῦ πνεύματος, ἐθυμίᾳ ξενοπρεπῶς ἀγαλλόμενος· ἔφη ὁ Ἐπιφάνιος· καὶ ποῦ ἄρα οἱ τοῦ Σωτῆρος "Ἄγγελοι, καὶ τὸ θυμίκρα τὸ θυμιατήριον; τούς τε ἀνθρακας ποῦ εδρίσκουσιν, ἀλλοι ὅντες, καὶ ὄλικοις μὴ συγχρώμενοι; "Ἐφη ὁ ὄσιος· θαυμαστὰ δμιλεῖς ἀνθρωπε· τίς γάρ σοι εἴρηκεν, δτι αἰσθητὰ θυμιατήρια οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ κέκτηνται; ἢ τῶν τοῦ κόσμου ἀνθράκων ἐπιδέονται; οἱ γάρ πνευματικοί, τὰ πνευματικά· καὶ οἱ ἔνυλοι, ἔνυλα κέκτηνται. Οἱ "Ἄγγελοι δὲ διπηνίκα θυμιάσαι βούλονται, οὐδὲν ἀλλο θυμιῶσιν, ἢ τὸν χρῶτον ἐκεῖνον τὸν πάντα νοῦν ὑπερέχοντα· τὴν εὑωδίαν ἐκείνην τὴν ἡδυτάτην, τὴν ἐξερχόμενην ἐκ τῆς φοβερᾶς καὶ ἀπροσίτου θεότητος· ὡς γάρ παρίστανται τῷ φοβερῷ θρόνῳ τοῦ Παντοκράτορος, δέχονται ἐκεῖθεν ἐπιδόσεις ἀστραπῆς τὴν θεότητα, καὶ ἀδιαλείπτως ἔκτοτε μυρίζουσαν, ἀπορρήτῳ εὑωδίᾳ τῆς θεότητος· εὑωδιάζουσιν οὖν καὶ ἀλλω τρόπῳ ἐκ τῶν ἀνθέων τοῦ παραδείσου. Κατὰ τρεῖς δὲ τρόπους θυμιῶσιν οἱ "Ἄγγελοι, νοερῶς ἀνακειμένους Θεῷ· ἐν πρώτοις, ζταν πᾶσι νοεράς βίβλους ἀναγινώσκουσι, περικυκλοῦσιν ἀράτως ἐκεῖνοι, ἀκοῦσαι θέλοντες, τὰ τοῦ παναγίου Πνεύματος θεόπνευστα ρήματα. Πάλιν διπηνίκα τις προσεύχεται Θεῷ, καὶ δμιλεῖ· τότε καὶ αὐτοὶ πόθῳ πολλῷ ἀράτως παριστάμενοι, συμπροσεύχονται. Τρίτον· δταν τις δι' ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, πόνῳ ἢ κόπῳ, ἢ ἐν μάστιξι καρτερεῖ· ἀδειαν ἔχουσιν ἀλείφειν τε καὶ εὑωδιάζειν, καὶ προθυμοποιεῖν, τὸν ὑπὲρ εὑρεθείας ἀγωνιζόμενον. Ταῦτα Ἐπιφάνιε διηγησάμην σοι, ἵνα γνῶς πῶς θυμιῶσιν οἱ "Ἄγγελοι, καὶ οἵω θυμιάματι, τοὺς διὰ τὸν Κύριον ἀγωνιζομένους. Ταῦτα ἀκούσας τὰ παράδοξα ἐκεῖνος, ἔφριξεν· ἐν ἔχυτῷ λογιζόμενος περὶ τοῦ δικαίου, λέγων· ἴδε, φησί, ρήματα θεῖα, ἀνθρώπου νομιζομένου σαλοῦ. Καὶ οἱ τὰ γῆινα φρονοῦντες, ἐπ' ἀληθείας ἔξηχοι, ἀδιακρίτως ὡς

πεφυρμένον τοῦτον λογίζονται· Ταῦτα αὐτοῦ διαλογιζομένου, ἔφθασεν ἡ ὥρα τῆς θείας προσκομιδῆς, καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ· ἔθος γάρ ἦν αὐτῷ, ἐν ταῖς συνάξεσι τῶν ἀγίων σχολάζειν, καὶ μεταχειρίζεσθαι τὰς ἱερὰς βίβλους, πρὸς ωφέλειαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.

“Οτε οὖν ὑπέστρεψαν, τεθείσης τραπέζης, τῶν δωρεῶν Κυρίου ἀπήλαυσαν ἀμφότεροι, παρήμην δὲ (λέγει δισυγγραφεὺς καὶ Πνευματικός) δι τάλας ἐκεῖσε, ἀκροώμενος τῶν πνευματικῶν διδαγμάτων αὐτῶν· ἦν γάρ δι Ἐπιφάνιος, συνέσεως καὶ σοφίας ἀκρωτὸς πεπαιδευμένος· ἀλλοῦ οὖν ὡς ἦτο δι μακάριος· Ἀνδρέας, δὲν ἦτο δι Ἐπιφάνιος πεπαιδευμένος· καὶ γάρ ἐκ Πνεύματος ἀγίου, γλώσσαις ἀλλογενῶν ἐλάλει καὶ ἡρμήνευεν, ἀλλοῦ οὔτε τῶν ἀπορρήτων τῆς Γραφῆς ἀμοιρος ἦν· ὑπῆρχε δὲ καὶ ἀγνὸς παρθένος καὶ τὴν γνῶσιν ἀσύγκριτον κεκτημένος· ἐμοὶ μὲν μόνῳ καὶ τῷ Ἐπιφανίῳ συνωμίλει, ἐτέρῳ δέ τινι οὔτε φιλὸν λόγον περὶ τῆς Γραφῆς ἀπεκρίνατο. Καθεῖσμένων οὖν ἡμῶν καὶ ἐσθίστων, ἔφη τῷ Ἀγίῳ δι Ἐπιφάνιος· πάτερ τίμιε καὶ διδάσκαλε, τί ἔρμηνεύεται ἄρτος; δι Δίκαιος ἔφη· ἄριστος· τὸ γάρ εἰ καὶ τὸ σὸν σοφὸς ὑποκλέψχε, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἄρτον. Πάλιν οὖν περὶ ἀκαταλήπτου θεότητος ἐλεγεν δι Ὅσιος πρὸς τὸν Ἐπιφάνιον· δτι πνεῦμα φησὶν ἐστὶν ἡ θεότης, ὑπὲρ πάντα αὐτοῦ τὰ κτιστὰ πνεύματα· ἀπέκρυψόν τε καὶ ἀδηλότερον, ἀθέατον καὶ ἀνεξιχνίαστον, ὑπεράπειρον καὶ φρικτόν, διαυγὲς καὶ ἀνείδεον· ἀποιον, ἀποσον, ἀναφές, ἀσχημάτιστον· ἀπεριόριστον καὶ ἀκατάληπτον· πολλὰ μὲν νοούμενον, δλίγα δὲ θεωρούμενον, ἐπειδὴ ἀπερίγραπτον τὸ θεῖον καθέστηκεν. “Οταν οὖν ἐκεῖνο ἀνοίξῃ καὶ ὁφθήσεται οἵ τις βούλεται, χέεται ἡ ἔλλαμψις τῆς Τριάδος ὡς ἀστραπὴ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων· καὶ ἀρπάσεται φοβερῶς οὐκ ἔχουσιν ὅπερι καὶ ἀπηρήσηται ταῖς περὶ Θεοῦ φαντασίαις· καὶ μᾶλλον εἰς σκότος, τὸ ἐπάιω τοῦ στερεώματος τοῦ οὐρανοῦ· τουτέστιν, δι ἄλλο ὑπάγει εἰς ὄψεις, δοσον τις νοῆσαι οὐ δύνεται· δοσον γάρ βλέπεις τῇ θεωρίᾳ, τοσοῦτον κάτω εὑρίσκεται· ἀβύσσος γάρ ἐστι τὸ πρᾶγμα· ἵσως γάρ δτι εὑρίσκει ἄκραν, καὶ πάλιν τὴν ἀνω. Τί ἄρα ὑπολαμβάνεις ὑπάρχειν, πάντως δτι ἔκταμα φοβερόν; ἐπειτα πέλαγος ἀχανὲς καὶ ἀπερίληπτον καὶ ἀπεριόριστον· ἀφες οὖν τοῦ ἐνδικτούθειν τῇ θεωρίᾳ, καὶ βλέψων ὑποκάτω τῶν ὑδάτων πῦρ· ὑποκάτω τοῦ πυρὸς χάσμα· ὑποκάτω τοῦ χάσματος, χάος· κατωτέρα δὲ τούτων, ἀβύσσος, ἀδημητρία· ὑποκάτω δὲ τούτων, ἀχανὲς ἔρεθος καὶ σκότος, ὅπερ λέγουσι τὸ ἐνδότερον, καὶ ἡ καταποντιστικὴ ἀβύσσος τῶν ἀπεράντων βυθῶν καὶ καταχθονίων.

Πολλὰ γάρ κατῆλθον ἐκεῖ, τῇ θεωρίᾳ τοῦ Πνεύματος, τῷ ὅπτικῳ τῇς διανοίας μου, δπως θεάσωμαι τέλος τὸ ὑπὸ κάτω τῆς γῆς, καὶ οὐχ εὔρον· ἀπέρριψα τούτουν ἐμαυτὸν τῇ θεωρίᾳ ἐπὶ τὰ κάτω ταῖς κατωτέραις ἀβύσσοσου καὶ γενόμενος ἐν τοῖς καταχθονίοις, ἀβύσσον τῶν ἀβύσσων δξέως (ταχέως) διαπεράσας, καὶ εἰσδῆς καὶ εἰς χάσους δρμῆματα, καὶ εἰς ἀχανὲς πέλαγος φοβερὸν αἰώνιον καὶ ἀπόρρητον. Καὶ ἐν τῷ μὴ συναντῆσαί μοι, ἡ τεῖχος νεφέλης ἡ πλήρωμα οἰονδήποτε, μόλις ἐμαυτὸν τῶν ἐκεῖσε νοερῶν καὶ θεωρητικῶν τοῦ πνεύματος ἀπήνεγκα. Καὶ ἐν τῷ ἀνακρηναὶ με τῷ ἐκεῖσε,

ἐπορεύθην κατὰ ἀνατολάς ἐν θεωρίᾳ· καὶ ἐπέβλεψα δυνάμει Σκαβάῳ δξέως σφόδρα, καὶ εἶδον καὶ ἵδου τὸ ἐπακρον τῆς γῆς, καὶ τὸ ἐπακρον τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ παρῆλθον τὸ πλάτος τῆς ἀνατολῆς, καὶ εὔρον ποταμόν, ἐνῷ οὐρανὸς ἐπικείμενος ἴστατο. Καὶ ἀποκλείει τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ἔνδοθον. Καὶ εἶδον, καὶ ἵδου ἀνωτέρω τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς κατὰ ἀνατολάς, πολλὰ ὕδατα φωτεινὰ καὶ λευκὰ καὶ ἀπόρρητα· ἀνωτέρω δὲ ἵδοντος μου, μόλις ἡδυνήθην ὑπεξελθεῖν τὴν ἀλκὴν τοῦ ὕδατος· καὶ εἶδον ἐκεῖ, καὶ ἵδού φῶς, ὡς ἀστραπὴ Θεοῦ, καταπλῆττον τὸ νοερὸν τῆς διανοίας μου· τὸ γὰρ φῶς τὸ ὅπισθεν ὕδατων, λευκὸν ὄσει χιών ἦν καὶ ἥδιστον. Καὶ ὡς δι' αὐτοῦ παρῆλθον, ἥκουσα φωνῆς ὡς ἐξ ἀστραπῆς λεγούσης μοι· Ἀνδρέα, ποῦ πορεύῃ; οὐ γὰρ εὑρήσεις ἄκρον εἰς ἀπεράντους αἰῶνας ἢ πορεύσῃ· κανὲν ἐπὶ δυσμάς ἀπέλθης καὶ διέλθης, οὐ μὴ εὑρήσῃς ἄκρον. Καὶ γὰρ ἡ οὐσία τοῦ φωτὸς τοῦ ἀύλου τῆς θεότητος, τά τε ἄνω καὶ τὰ κάτω, τά τε ἐνθεν κάκεῖθεν, κάκεῖ φοβερᾶς χειρὸς τῆς ἐνδον ἀποκλείσει. Καὶ ὅτι μὲν ἄκραν ἔχουσι τὰ ποιήματα τοῦ ἀέρος τοῦ αἰῶνος τῆς ἄνω καὶ κάτω ἀκαταληψίας, ἀπ' ἐμοῦ μάνθανε· τῇ ἐκεῖ δὲ γυροβόλῳ ἵδεᾳ τοῦ κόσμου, ἡ ἀκατάληπτος θεότης πέφυκε, φοβερῶς ἐκτεταμένη. Καὶ ταύτη τίς συνεπεκτείνασθαι δύναται; δτι δ Πατήρ, δ Γίδες καὶ τὸ ἄγιον Πνεῦμα· ἀβύσσος· τρόμος· δλκος· δγκος· ἀπειρός τε καὶ ἀνεξιχνίαστος ἡ λαμπηδὼν τῆς αἰγλῆς, ἀύλου αὔρας καὶ οὐσίας, ἥτοι τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ πέφυκεν. Ὑπόστρεψε ωὖν ὅθεν γέγονας· εἰ γὰρ τῶν κτισμάτων αὐτοῦ τέλος, ὡς ἐψηλάφησας, εὑρεῖν οὐ δεδύνησαι, πῶς ἀν τῆς μετὰ ταῦτα ἐκεῖθεν τούτων οὕσης θεότητος εὑρήσεις τὸ ἐπακρον;

Ταῦτα ἀκούσας, ὑπέστρεψα· κρίνας μὴ πειράζειν Θεὸν τὸν πάντα μοι ἀναγγείλαντα· οὕτως οὖν γίνωσκε, Ἐπιφάνιε, εἶναι τὸ ἀκατάληπτον τῆς θεότητος. Ὁταν γὰρ πᾶσα ἀκρότητος εὑρεθῆσεται, πάσης ὕλης, παντὸς ἀέρος, πάσης φύσεως, παντὸς ἐκτάματος τοῦ ἐκεῖθεν κόσμου χρηματίζοντος, τοῦτο ἐστὶ τὸ ἀκατάληπτον. Ο Ἐπιφάνιος εἶπε· τί ἐστιν ἡ οὐσία τοῦ ἥλιου καὶ ποταπόν ἐστι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ; εἶδον γὰρ αὐτὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς ἐν σχήματι ἀνθρώπου ζωγραφούμενον· καὶ ὑπολαμβάνουσι τινές, ἔχειν αὐτὸν ἀνθρώπου πρόσωπον. Ο δοιος ἔφη· μὴ γένοιτο καταδέξασθαι ταῦτα οὕτως ἔχειν· ἀνθρώπου γὰρ μορφὴν ἥλιος οὐκ ἔχει· εἰ δὲ θέλεις μαθεῖν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ἥκουσον. Εἰπεν δ Θεὸς γενηθήτωσαν φωτιῆρες, ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ εἶπεν δ Θεός, τὸν φωτιῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας, ἥγουν τὸν ἥλιον· τούτεστι, πῦρ ἔνυλον· καὶ κύκλῳ πυρὸς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀναφθεῖς καὶ μὴ σβεννύμενον· ἵκανοὶ γὰρ ἀπ' αὐτοῦ ἥραν φῶς καὶ ἥναψαν τινὶ μηχανήματι· καὶ ὅψον ἐψησαν καὶ τὰ τούτοις δμοια. Ἐχω δέ σοι διηγήσασθαι περὶ τοῦ μεγέθους αὐτοῦ, δτι οὐκ ἐστιν ὑπὲρ τὸν κύκλον τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων· δρᾶται δὲ μικρός, διὰ τὸ ἀπέχειν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ὕψος ἀπειρον. Αγγελος δὲ Κυρίου ἥνιοχεῖ ἐμμένων αὐτῷ· καὶ τῷ λόγῳ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ὑπακούων, ἀπεισιν εὐθυδρομῶν ἱσοδρόμῳ τάξει, ὡς πρὸς τὸν τῆς δύναμεως τόπον δξύτατα· τρέχειν γὰρ ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ ἐντονώτατα· δταν γὰρ εἰς δυσμὰς γένηται, τότε κατέρχεται ἐκ τοῦ στερεώματος· ἐπὶ δὲ τὸν

ποιαμὸν τὸν ἔκεῖθεν τοῦ στερεώματος ὑπάρχοντα, ἐνῷ δὲ οὐρανὸς ὡς καμάρα ἐστήρικται ἐπὶ τῶν ὑδάτων τοῖς μεσημβρινοῖς μέρεσι, διὸ δλης τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν παραγίνεται· ἔκεῖσε δὲ ἀναχθεῖς, πάλιν πηδᾷ ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τηνικαῦτα ἀνατολὴν κατεργάζεται· ἔφη πάλιν δὲ Ἐπιφάνιος.

Ποῖα ἔθνη ἀναστήσονται εἰς κρίσιν, καὶ ποῖα οὐχ ὑποθήλησονται τῇ κρίσει; Καὶ δὲ Δίκαιος λέγει· τό, δοι ανδρῶς ἥμαρτον, ανδρῶς καὶ ἀπολοῦνται. Καὶ δοι εἰν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· οἱ δὲ πόλεως Ἰουδαῖοι μέχρι τοῦ Χριστοῦ ἐγερθέντες, διὰ τοῦ Μωσέως κριθήσονται. Καὶ οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διδαχθέντες διὰ τοῦ εὐαγγελίου, μέχρι τῆς συντελείας δώσουσι δίκην· καὶ μακάριοι, δοιις τὸν νόμον Κυρίου ἐφύλαξε, καὶ τὸ εὐαγγέλιον· μακάριοι δὲ δοιι παρεσαλεύθησαν καὶ πάλιν μετενδησαν· καὶ δὲ ἐν παντὶ ἔθνει ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ φύσει κειμένου νόμου ἔκατὸν περιοδεύσας, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐργαζόμενος. Οὐαὶ δὲ τοῖς αἵρετικοῖς καὶ πᾶσι τοῖς ἀμαρτωλοῖς· ὅταν γάρ ἀναστήσωνται οἱ ἀπὸ αἰώνος κεκοιμημένοι, τότε λάμψουσι τῶν δικαίων τὰ πρόσωπα ὡς δὲ ἥλιος, τῶν δὲ ἀμαρτωλῶν σκοτιοθήσονται· βλέψουσι γάρ τὰ πρόσωπα, πάντων τῶν δικαίων ἔξαστράπτοντα ὑπὲρ τὸν ἥλιον· καὶ κόψονται καὶ κλαύσονται μετανοοῦντες, καὶ μηδὲν ὠφελούμενοι· ἀναστήσει οὖν Κύριος δὲ Θεὸς πάντα τὰ ἔθνη, καὶ στήσονται Ἀβελ, Σήθ, Ἐνώχ, Νῶε, Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, Ἰακώβ, δὲ θαυμάσιος Ἰωσὴφ καὶ περίβλεπτος· καὶ καταδικάσονται πάντα τὰ ἔθνη, τοὺς τὸν νόμον ἀπολέσαντας καὶ μὴ φυλάξαντας, καὶ τοὺς λοιποὺς τοὺς ἐκτὸς νόμου· καθὼς καὶ αὐτοὶ ἀμοιροῦντες νόμου καὶ προφητῶν, πάντων τῶν ἀνθρώπων διδάσκαλοι ἐδείχθησαν διὰ τῆς ἐνθέου πολιτείας αὐτῶν.

Τότε προστάξει Κύριος δὲ Θεὸς καὶ ἐλεύσονται οἱ ἐπὶ τῶν κολάσεων ἄγγελοι πύρινοι· καὶ συνελάσσουσιν ὀργίλως ἀπαντας, εἰς κολάσεις αἰώνίους καὶ ἀτελευτήτους· ἀνομοι γάρ, ὡς προείρηται, ανδρῶς καὶ ἀπολοῦνται· ἐννομοι δὲ ἐννόμως ἀμαρτήσαντες, καταδικάσονται καὶ αὐτοί. Τότε ἀναστήσονται πάντες οἱ Προφῆται καὶ Ἀπόστολοι, καταδικάσοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ· ἀναστήσονται τοιγαροῦν καὶ οἱ διδάσκαλοι τῶν ἐκκλησιῶν. Λέγει δὲ Βασίλειος δὲ μέγας, ἀμα Γρηγορίω τῷ θεολόγῳ καὶ Ἰωάννη τῷ Χρυσοστόμῳ· καὶ τοὺς ἀκροασαμένους τῆς διδασκαλίας αὐτῶν, καὶ ἀδιορθώτους μείναντας, καταδικάσωσι· τότε στήσονται αἱ αἱρέσις κατ' ἴδιαν, καὶ ἕκαστη αὐτῶν ἀμα τοῖς αἱρεσιάρχαις. Καὶ ἀποθλεψάμενος δὲ Κριτής, τάδε ἐρεῖ πρὸς αὐτούς· βλέψατε τὰς κατηγήσεις καὶ τὰς διδασκαλίας τῶν ποιμένων ὑμῶν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς· πορεύεσθε δὲ ἐμοῦ εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Οἱ Ἐπιφάνιος εἰπε· πῶς δὲ περάτων ἔως περάτων, κῦρι εἰ μέγας, πᾶσαν πνοὴν ἐν ριπῇ διφθαλμοῦ, τὴν μέλλουσαν ἐγείρεσθαι συνάξει δὲ Θεός; φοβερὸν γάρ ἐστι, τοὺς λεγεῶνας τῶν γενεῶν· τῶν φυλῶν· τῶν γλωσσῶν, ἀθρόον συναχθῆναι εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Κλαυθμῶνος, εἰς τὸν τόπον δὲ διέθετο. Οἱ μακάριοι ἔφη· ὅταν περὶ θεού ἀκούσῃς, φρίξον καὶ μηδὲν ταπεινὸν ὑποπτεύσῃς· ἔνα γάρ λεγεῶνα, δὲν ἀποστελεῖ ἀγγέλων, ἐν ριπῇ διφθαλμοῦ

πάντες συναχθήσονται ὑφ' ἐπὶ τὸ αὐτό· ἔφη πάλιν δὲ Ἐπιφάνιος. Μετὰ τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀνταπόδοσιν, πῶς ἔσται οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ, ἡ θάλασσα, δὲ ἥ-λιος καὶ ἡ σελήνη· καθὰ εἰσὶν, οὐαὶ ἔσωνται· εἴτα νῦν καὶ ἡμέρα καὶ πᾶς δὲ κόσμος αὐτῶν καὶ τὰ θηρία; δέομαί σου ἀνάγγειλόν μοι, εἰ εὗρον χάριν πα-ρά σοι.

“Οὐαὶ ἔφη· ζταν ἔλθη ἡ φοβερὰ ὥρα τῆς δευτέρας παρουσίας Χρι-στοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τότε ἀποσταλήσονται τέσσαρες Ἀρχιστράτηγοι μετὰ τῶν ταγμάτων αὐτῶν, καὶ πορεύεται ἐκκοστος αὐτῶν εἰς τὴν τετραπέρα-τον, χωρισθέντες ἀπὸ ἀλλήλων σὺν ταῖς ἐπομέναις τάξεσι, καὶ στήσονται ἐκδεχόμενοι τὸ φοβερὸν πρόσταγμα· καὶ ὅταν νεύσῃ δὲ Ὑψιστος, δρά-ξεται ἔκαστον τάγμα τῆς ἀρχῆς τοῦ στερεώματος, καὶ ἐντυλιξουσιν αὐτό, ου-στελλαντες, καὶ ἀναχωρήσωσι. Λέγει γάρ δὲ Προφήτης· κατὰ ἀρχὰς σὺ Κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ ἀπο-λούνται σὺ δὲ διαμένεις· ὡστε μέλλουσι τὰ ἄνω καὶ τὰ κάτω ἀλλαγῆναι καὶ κατασκευασθῆναι ἀπὸ παλαιότητος εἰς νεούργημα· καὶ ἀπὸ φθιρᾶς εἰς ἀ-φθαρσίαν. Ἀναμφιβόλως οὖν πάντα ἀλλαγήσονται· ὡς τῶν ἀπὸ αἰώνος ἀγίων τὰ σώματα, καὶ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, ἀλλαγέντα ἐκ τῆς αὐτῶν οὐσίας, ἀ-ναστήσονται ἀφθαρτα καὶ διηγεκῆ καὶ ἀγια· κατὰ τὸν εἰπόντα· εἶδον τὸν Κύ-ριον ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, οὐδὲ προσώπου ἔφυγεν δὲ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ.

“Οταν οὖν ἀναστήσῃ δὲ Θεός, ἀπὸ Ἀδάμ ἕως τῆς συντελείας, σῶν καὶ ἀφθαρτα τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων, τότε ποιήσει οὐρανὸν καίνον, καὶ γῆν καίνην, μὴ ἔχοντας φθαρτὰ πράγματα· ἀλλὰ ἀφθαρτα καὶ θαυμαστὰ καὶ πα-ράδοξα, ἀπερ ἀπορεῖ βρότειον στόμα διηγήσασθαι· Θηρία δὲ καὶ ἔρπετα καὶ πετεινὰ οὐκ ἔσονται, μόνη δὲ ἡ κτίσις φαειδρὰ καὶ τερπνή, ὡς τὸ μύρον εὐω-διάζουσα καὶ μυρίζουσα· νῦν δὲ τότε οὐκ ἔται, οὔτε τὸ φαινόμενον τοῦ-το φῶς.

Ταῦτα γάρ πάντα ἀμβλυθήσονται· καὶ ἔσται φῶς ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ὁραμένου τούτου φωτός, μυριωπλάσιον· δώσει δὲ Κύριος δὲ Θεός, θέαν φο-βερὰν πᾶσι τοῖς ἀγίοις, ὡς τε θεωρεῖν τοὺς Ἀγγέλους ὡς εἰσὶ γυμνοὶ τῇ οὐσίᾳ· καὶ τὸ κάλλος τῆς ἀπροσίτου δόξης τῆς θεότητος ἐνοπτρίζεσθαι αὐτούς, καὶ εὐφραίνεσθαι. Ταῦτα τῶν μακαρίων καθεζομένων καὶ διμιλούντων, ἐσπέρας ἥδη οὖσης, ἀμα μεταλαβόντες ἀρτου, τῆς μεσοπεντηκοστῆς ἐφισταμένης, καὶ παννύχου στάσεως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, χρηματιζούσης, ἀφήσας ἔνδον τὸν ἄγιον Ἀνδρέαν, ἀπορεύθη, δὲ Ἐπιφάνιος, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Ἀναβλέψως δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐστώς, εἶδεν ἐκεῖ τρεῖς Μοναχούς ἐ-στῶτας, ὥραίους τῷ εἶδει σφέδρα· δὲ ἐν τῷ μέσῳ ἐστῶς τῶν δύο, φαι-δρότερος ὑπῆρχε καὶ ἐνδοξότερος· οἱ δὲ ἄλλοι, ὡς ὑποδεέστεροι ἔχρημάτιζον· ἦν δὲ φοβερὸν τὸ μῆκος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων· δὲ Ἐπιφάνιος συχνῶς ἀτενίζων εἰς αὐτόν, πυροβόλον (φλεγομένην) ἀγά-πην συνείχετο· οὐκ ἥδει δέ, ποιος ὑπῆρχεν· ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀ-ναγνώσεως, καθευθέντων πάντων, δὲ Ἐπιφάνιος εἰς τὸν συνήθη τόπον ὑπῆγε τοῦ καθεούσης. Θεκσάμενος οὖν αὐτὸν ὁ θεαυγέστατος ἐκεῖνος, ἔφωνησε λέ-

γων· κέλευσον δέσποτα, ἐλθὲ πλησίον μου καὶ καθέσθητι· ὁ δὲ Ἐπιφάνιος ἔδιξεν αὐτὸν πάντας ἀκηκοέναι τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐλυπήθη· ὡς οὖν πλησίον ἐγένετο, λέγει πρὸς αὐτὸν δ φανεῖς· δεῦρο, σὺν ἐμοὶ καθέσθητι· οὐδεὶς γὰρ τῆς ἐμῆς φωνῆς ἄρτι ἀκήκοεν, εἰ μὴ οὖς ἐγὼ ἀγαπῶ· ἔξιστατο δὲ καὶ ἐλιγγίᾳ δ Ἐπιφάνιος, στοχαζόμενος ἐν ἑαυτῷ, τό, τίς περ οὗτος καθέστηκεν. ὥμιλει δὲ αὐτῷ οὐράνια τινὰ καὶ ἀπόρρητα, εἰς ἕκστασιν ἀγων τὸν νοῦν αὐτοῦ. Διηγήσατο δὲ καὶ περὶ τῆς κατασχέσεως τῆς ἀρχιερωσύνης ταύτης τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων· ἐὰν γὰρ φησὶν ἀκοῇ ἀκούσει Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιήσῃ, ἀναβιβάσει σε ἐπὶ θρόνου δέξης τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ δώσει σοι τὰς ικεῖς τῶν οὐρανῶν. Ἀναγινωσκομένου τοι γαροῦν τοῦ λόγου τοῦ μεγάλου φωτιῆρος περὶ ἐλεημοσύνης, πρόσεχε, ἐλεγεν δ πυρίμορφος, ἢ σοι ἐντέλλεται δ μέγας Βασίλειος· ἵνα ἦς πατὴρ δρφανῶν· χηρῶν προασπιστής· ἔντιλήπτωρ θλιβομένων· ὑπέρμαχος τῶν ἐν ἀνάγκαις. Τούτου οὖν ἀναγινωσκομένου τοῦ λόγου καταπαύειν μέλλοντος, ἀσπασάμενος δ περιφανῆς ἐκεῖνος τὸν Ἐπιφάνιον, ἔφη πρὸς αὐτόν· ἄραγε γινώσκεις με τίς εἰμὶ καὶ πόθεν παραγέγονα; "Ἐφη δ Ἐπιφάνιος· οὐχὶ κύριε οὐ γινώσκω σε. "Ο δὲ πάλιν πρὸς αὐτόν· ἐγὼ εἰμὶ δ ἐπάνω τῶν στρατευμάτων τοῦ Βασιλέως· ἐλήλυθα δὲ γνωρίσαι σοι ἐμαυτόν. Ταῦτα εἰρηκὼς καὶ συνταξάμενος αὐτῷ, ἐξῆλθε τῆς Ἔκκλησίας· δ δὲ Ἐπιφάνιος ἔδραμεν δπίσω αὐτοῦ, σκοπεῦσαι θουλόμενος, ποῦ ἄρα πορεύεται τοῦ κατασκηνῶσαι· ὡς οὖν ἔξι ἐγένετο, οὐκέτι τινὰ ἐθεάσατο· ἔξιστη δὲ τῇ διανοίᾳ καὶ δικρύων, εἰς τὴν Ἔκκλησίαν εἰσελήλυθεν.

Πρωΐξ οὖν γενομένης, παρεγένετο, εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· ὡς δὲ ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ ἐγένετο, τοῦ μακαρίου Ἀνδρέου ἐκεῖσε καθεζόμενου, ἔφησε πρὸς αὐτόν· κέλευσον Δέσποτα, φησὶν δ Ταξιάρχης τῶν ἄνω δυνάμεων· καὶ δτι πατὴρ δρφανῶν καὶ ὑπέρμαχος τῶν ἐν ἀνάγκαις· καὶ δτι ἐγὼ εἰμὶ ἐπάνω τῶν στρατευμάτων τοῦ Βασιλέως. "Ο δὲ Ἐπιφάνιος ἔσνισθεις ἐπὶ τῷ λόγῳ τοῦ μακαρίου, θυμαστὸς δ Θεὸς ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ, ἀνέκραγε· διηγήσατο δὲ αὐτῷ, δτι οἱ τρεῖς ἄνδρες οὓς ἔώρακας, Μιχαὴλ δπῆρχεν δ ἀρχιστράτηγος, οὖν δυσὶν Ἀγγέλοις. "Ο δὲ ταῦτα ἀκούσας, εἰρηκεν· ἐπ' ἀληθείας, εἰ μὴ ἐκεῖνος ἦν, οὐκ ἀν ἐκεῖνος δ φόβος, δ χαρᾶ καὶ ἀγαλλιάσει μεμιγμένος, τὴν ψυχήν μου ἐφαίδρυνε. Μετὰ γοῦν τὸ εἰπεῖν ταῦτα, δ μακάριος Ἀνδρέας καθεζόμενος, ἥρεκτο ράινειν τὸ θεοειδὲς αὐτοῦ πρόσωπον· καὶ ἐπὶ ίκανὰς τὰς ὥρας, εἰς ὅψις τοῦ οὐρανοῦ ἐναποσκοπῶν, ἐννεδές γίνεται. Λέγει οὖν αὐτῷ δ Ἐπιφάνιος· πάτερ τίμιε καὶ πνευματικὲ διδάσκαλε, τίς δ τῶν δικρύων αἰτία καὶ τὸ ἐννεδόν σε ἐπὶ ίκανὰς ὥρας γίνεσθαι; ἀνάγγειλόν μοι δὴ τῷ τέκνῳ σου· δ μακάριος ἔφη· τέκνον τοίνυν ἀναγγελῶ σε τὰ κατ· ἐμέ.

"Ἐλήλυθε γὰρ τὸ πέρας τῆς ζωῆς μου, καὶ ἴδων κατὰ τὸ σῶμα χωρίζεται ἀπ' ἀλλήλων· ἀλλὰ μὴ σκυθρώπαξε, δτι ἀπέρχομαι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκεῖνον τὸν ἀνώλεθρον. Τοῦ δὲ Ἐπιφανίου πρὸς τὰ ρήματα σκυθρωιάσαντος, εἶπε πρὸς αὐτὸν δ ἄγιος· μὴ οὕτω ποίει τέκνον, τοῦ ἀγαπητοῦ σου ἀκούων τὴν μετάστασιν· μακάριόν ἔστιν, ὅπως τῶν ὅδε ἀναχωρήσωμεν. Τί

γάρ ήμεν καὶ τῷ ματαίῳ κόσμῳ τούτῳ; οὐχ δτι γάρ ὅδε εἶναι διεπλάσθημεν πάντοτε, ἀλλ' ἵνα ἐνταῦθα ἀγωνίζεμενοι εἰς τὰ ἴδια πορευούμεθα· οὐδὲν γάρ ὅδε ήμέτερον ἔχομεν· διὸ κόσμος οὗτος πικρός ἐστιν, ἐπειδὴ δαιμόνων πονηρῶν ἀνάπλεως πέφυκε μετ' αὐτῶν γάρ ἀναμεμιγμένοι χρηματίζοντες, ἵκανεὺς ἀπὸ τῆς αὐτῶν κακουργίας ἀποσύραντες, τῇ κολάσει παρέδωκαν· ἐκεῖνος δὲ ὁ κόσμος, Χερουβίμ καὶ Σεραφίμ κέκτηται, πρὸς δὲ ἐγὼ ἀπίεναι βούλομαι· ἐκεῖ φῶς αἰώνιον, καὶ ὅδε σκότος· ἐκεῖ τῆς ἀγίας Τριάδος η δόξα, ἐλλάμπουσα τὸ ἀνώτερον καὶ καθαρώτερον· ἐν δὲ τῷ κόσμῳ τούτῳ ματαία καὶ φευδής, καὶ τοῖς ἀναιδέσι ἔργοις διαπαίζουσα.

Ίδοὺ αὕτη ἐστὶν η ἐσχάτη δμιλία μου πρὸς σέ· οὐκέτι γάρ ὅψει με, οὐδὲ θεάσει με ζῶντα ἢ τεθνεῶτα, οὐκ ἀν τῷ πνεύματι· πρόσεχε δέ· καὶ ἀναγγελῶ σοι τὰ ἐπ' ἐσχάτων σοι ἀποθησόμενα, ἵνα μέμνησαι τῶν ρημάτων μου. Μέλλεις γάρ τὸ μοναδικὸν σχῆμα ἐνδύσασθαι, τοῦ πατρός σου ἀποθιώσαντος, καὶ διαπρέψαι καλῶς, ἐλέει καὶ χάριτι τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ, τοῦ Θεοῦ· ἔξελεύσεται δὲ φήμη περὶ σοῦ, ἀλλαγέντος τοῦ ὀνόματός σου ἐν τῷ ἀγίῳ σχήματι. Καὶ τῆς ἀγίας ταύτης Ἐκκλησίας χηρευσάσης, σὲ ἐγερεῖ Κύριος φωστήρα καὶ δδηγόν, καὶ πειμένα τοῦ λαοῦ τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων· μέλλεις δὲ καὶ εἰς δμολογίαν τοῦ ὀνόματός τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐλθεῖν, καὶ σὺν ἀγίοις γενήσεται δικλῆρός σου. Ἐξορκίζω οὖν σε κατὰ τῆς ἀγίας Τριάδος, καὶ κατὰ τῆς Κυρίας ἡμῶν τῆς ἀχράντου Θεοτέκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας· δταν ταῦτα σοι γένηται, μὴ δοξάσῃς τὴν ἐμὴν μνήμην ἢ ναὸν ἐγεῖραί μοι ἢ στήλην ἢ ἔτερόν τι, ἐνεκεν τοῦ δοξάζεθαί με παρὰ τῶν ἀνθρώπων· πίστευσον δέ, εἰ παραβῆς τὴν ἐντολὴν τῶν ρημάτων μου εἰς πειρασμὸν μέλλεις ἐμπεσεῖν. Καθέτι τὸν Θεὸν ἱκέτευσα, τοῦ μὴ δοξασθῆναι με ἐπὶ γῆς ἢ ἔχειν τι ἐν τῷ δὲ αἰώνι. Καὶ γάρ οὐκέτι τὸ λείψανδρον μου ὅψει ποτέ. Καθὼς παράβλεπτον Κύριος παρέβλεψέ μου τὰ παραπτώματα καὶ μετὰ τοῦ πρὸς ἐμοῦ Συμεὼν τοῦ πχμμάκαρος, ἀπῆγαγε τὸ σῶμά μου.

Σὺ οὖν τέκνον μου, ἔχε τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἀγάπα αὐτὸν ἐν δλῃ τῇ καρδίᾳ σου· ταῖς μνήμαις τῶν ἁγίων κοινώνει· ὑπὲρ πάντων προσεύχου, ὑπὲρ τῶν φιλούντων ἡμᾶς καὶ τῶν μισούντων, ὑπὲρ αἰχμαλώτων καὶ πάσῃ θλίψει ἔξεταζομένων ἀδελφῶν ἡμῶν· οὕτω δὲ καγώ, εἰ εὗρω παρρησίαν ἐνώπιον Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἔσομαι ἀδιαλείπτως τῷ πνεύματι μετὰ σοῦ. Καὶ ἡνίκα μέλλει σε δι Θεὸς μεταστῆσαι τῆς ἐνταῦθα βιώσεως, ἐγώ σοι προλαβὼν κατάδηλον ποιήσω τὴν ἡμέραν ἢ δόξει Θεῷ, καὶ εἰς χαρὰν ἀΐδιον ἀμφότεροι ἐσόμεθα καθ' ὕπερ ἐγνώρισέ μοι περὶ τούτου δι Κύριος. Βλέπε δὲ τέκνον ἡνίκα δούλει χειροτονήσαι τινάς, μὴ δόξου κατὰ φιλίαν τοῦτο πράττειν, ἢ δώρων παροχαῖς, ἢ χάριν πρεσωποληφίας, ἢ θέας κάλλους τοῦ ἔξωθεν, ἢ διὰ τὸ εἶναι τινὰ σοφόν· μηδαμῶς ὡς τέκνον· ἀρετὴν δὲ μᾶλλον ζήτει· καὶ ὑπὲρ δικαιοσύνης καὶ πίστεως καὶ ἀληθείας· τοιούτους χειροτόνει, τὸν Θεὸν ἔχων πρὸ δφθαλμῶν σου, τὸν ἐτάζοντα καρδίας καὶ νεφρούς· δις ἀποδώσει ἐκάστηφ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· μέμνησο δέ μου ἐν

ταῖς ἵκεσίαις σου ἀναφοραῖς, δόπταν λειτουργῶν τῷ Κυρίῳ παρίστασαι· ὡς δτὶ θυσίᾳ ἄλλῃ τις παράκλησις, ἐλέους καὶ φιλανθρωπίας τὸν Θεὸν τὸν Ὅψιστον οὐκ ἐπικάμπτει, τοῦ συμπαθεῖν τοῖς ἀμαρτάνουσιν, εἰμὴ αὕτη· ναὶ τέκνον μου, τὰ ρήματά μου γράψον ἐπὶ πλακὸς καρδίας σου· τῶν πενήτων κατὰ τὸ δυνατὸν προνοοῦ· χηρῶν προΐστασο καὶ ὀρφανῶν· ἔνους ἐπισυνάγαγε, τοὺς ἀσθενοῦντας καὶ τοὺς ἐν φυλακαῖς ἀναλαμβάνου καὶ ἐπισκέπτου· δρα οὖν ταῦτα πάντα, καὶ ἡ Θεοτόκος συναντιλήψεται σοι σὺν παντὶ τε καὶ ἰθύνει σε. Καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἀγίου Πνεύματος, ἐσται μετὰ σοῦ· ταῦτα εἰπών, λέγει τῷ Ἐπιφανίῳ· δεῦρο τέκνον, καὶ κλίωμεν γόνυ Κυρίῳ ἀμφότεροι, καὶ τελευταῖον προσευξώμεθα.

Κλινάντων οὖν τὸ γόνυ, ἥρξατο εὔχεσθαι οὕτως· Ὁ Πατήρ, δὲ Υἱὸς καὶ τὸ ἄγιον Πνεῦμα· ἡ δομόθρονος Τριάς καὶ δμούσιος καὶ δμοφυῆς καὶ ἀχώριστος· φοβερόν, ὑπέρτατον, ἀναρχον, ἀνείκαστον, ἴσεβαστειον κράτος, παρακαλοῦμέν σε, οἵ πένητες καὶ ἔνοι, οἱ πτωχοὶ καὶ γυμνοὶ καὶ ταλαίπωροι· οἱ μὴ ἔχοντες ποῦ τὴν κεφαλὴν κλῖναι, ἐν τῷδε τῷ αἰῶνι· ἔνεκεν τοῦ δνόματός σου, κλίνομεν τὸ γόνυ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος καὶ τῆς καρδίας· καὶ δεδμεθά σου, τῆς ἀσυγκρίτου καὶ ὑπεραρρήτου Βασιλείας· παντοκράτορ, ὑψίστε, τρισάγιε, φοβερέ, ὑψηλέ, δυνάστα, Σαβαώθ, ἀγιε, ὑπερουράνιε, πλαστουργέ, εύμενές, ἀγαθέ, δεδοξασμένε ἐν ἀγίοις, τρισάγιε Δέσποτα, οἰκτίρμον καὶ ἐλεῆμον, μακρόθυμε καὶ πολυέλεες Κύριε· ἐλθὲ δὲ Πατήρ, δὲ Υἱὸς καὶ τὸ ἄγιον Πνεῦμα. Κέλευσον ἡ φοβερὰ ἀστραπὴ τῆς Θεότητος, γενοῦ μεθ' ἡμῶν τὸ κράτος τὸ ἀσύγκριτον· ἐλθὲ τὸ ἄγιον ὄνομα τοῦ Γεννήτορος, καὶ τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ τοῦ Παρακλήτου, τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· καὶ εὐλόγησον γῆμας, καὶ ἀγίασον τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν, καὶ τὰς πλουσίας δωρεὰς τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἐν γῆν θησαύρισον· καὶ χρῆσον συμπαθῶς φιλάνθρωπε, ἐφ' οὓς ἡνομήσαμεν, εἴτε λόγῳ, εἴτε ἔργῳ, εἴτε δικνοίᾳ, κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος. Παρακαλῶ καὶ δέομαι καὶ ἵκετεύω, διὰ τὸν δοῦλόν σου Ἐπιφάνιον, Δέσποτά μου ἀγαθὲ καὶ φιλάνθρωπε· φώτισον αὐτοῦ τὰ ὅμματα τῇ γαληνομόρφῳ ἀστραπῇ τῆς θεότητος· λάμπρυνον αὐτοῦ τὴν διάνοιαν τῇ εὔσπλαγχνίᾳ σου· φαίδρυνον αὐτοῦ τὸν λογισμὸν τῆς ψυχῆς, τῇ ἀράτῳ εὐωδίᾳ τῆς ἀειζώου σου χάριτος· ἔμπνευσον αὐτῷ πνεῦμα σφίας, πνεῦμα ἴσχύος, πνεῦμα συνέσεως, πνεῦμα ἔρωτος θεϊκοῦ, πνεῦμα ἀγάπης καὶ εἰρήνης, πνεῦμα πραΐτητος, πνεῦμα δακρύων ρυπτικῶν, ἵνα εὐωδούμενος καὶ κυθερώμενος παρὰ τῆς ἀρρήτου σου δεξιᾶς, ποιήσει πάντα τὰ ἀρεστά σοι, ἐν τῇ δυνάμει σου σωζόμενος·

Ταῦτα αὐτοῦ προσευξαμένου, φῶς ἥστραψεν ἔμπροσθεν αὐτῶν καὶ εὐωδία πολλὴ ὡς ἀρωμάτων διεδόθη, ὥστε πεσεῖν τὸν Ἐπιφάνιον ἐπὶ τὴν γῆν· στραφεὶς οὖν πρὸς αὐτὸν δὲ μακάριος καὶ χεῖρα δεδωκώς, ἐξανίστησιν αὐτὸν· ποιήσας δὲ ἐν τῷ μετώπῳ αὐτοῦ τὸν τύπον τοῦ τιμίου Σταυροῦ, ἥρξατο λέγειν. Μέγα τὸ ὄνομα τοῦ ἀοράτου φωτός, ἐπισκίασον γῆν· δὲ Θεὸς τῶν Χερουβίμ, ἐοήθει· ἡ εὐχὴ τῶν Σεραφίμ, τῶν Θρόνων, τῶν Κυριοτήτων, τῶν Ἀρχῶν, τῶν Ἐξουσιῶν, θοήθει. Ἡ φοβερὰ ἔντευξις τῶν δυνάμεων, ἡ προσ-

ευχὴ τῶν μυρίων μυριάδων ἐπισκίασον· ἡ δέησις τῶν χιλίων χιλιάδων τῆς ἀπροσίτου Θεότητος, ἀντιλαβοῦ τοῦ οἰκέτου σου· ἡ εὐχὴ τῶν Ἀπεστόλων, τῶν μαρτύρων, τῶν κηρύκων, τῶν εὐχγελιστῶν, τῶν προφητῶν, τῶν δομολογητῶν, τῶν ἐγκρατευτῶν, ἡ δέησις τῶν Ἱεραρχῶν, τῶν δισίων, τῶν δικαιων· ἡ προσευχὴ τῶν ἐν ὅρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς εὐχεστησάντων· δέομαι, ἀντιλαβοῦ καὶ σῶσον τὸ τέκνον μου Ἐπιφάνιον· τήρησον αὐτὸν ἐν τῷ ἀγιασμῷ καὶ ἐν τῇ σῇ δυνάμει καὶ ἐν τῇ σῇ ἀγάπῃ καὶ ἐν τῷ σῷ θελήματι, μέχρις ὃν καλῶς πολιτευσάμενος, φθάσῃ ἐν εἰρήνῃ τῆς Βασιλείας τὰ προπύλαια. Ταῦτα αὐτῷ εὐξάμενος καὶ ἀσπασάμενος αὐτοῦ τὰ ὅμματα καὶ τὸ πρόσωπον, τὸ στῆθος καὶ τὰς χεῖρας· καὶ εἰρήνην ἔνδον τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ ἐντειλλάμενος· καὶ πικρῶς θρηνοῦντα, οὕτως ἀφήσας αὐτὸν ἀνεχώρησε. Καταλαβὼν δὲ ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ ἴπποδρομίου, ἐν τοῖς τοῦ περιπάτου τόποις, τοῖς ὑπὸ κάτω σύσιν ἐμβόλοις· ἐν διμιχλώδει καὶ σκοτεινῷ τόπῳ, ἐνῷ πόρναι κατοικοῦσι γυναικες, καὶ διὰ πάσης τῆς νυκτὸς προσευξάμενος, ὑπὲρ τῶν ἐν κινδύνοις καὶ θλίψεις, καὶ ὑπὲρ παντὸς τοῦ κόσμου· οὕτως ἐπὶ γῆς ἀνακλιθεὶς, καὶ ὥσπερ φίλους δρῶν τοὺς Ἀγγέλους καὶ πάντας τοὺς ἀγίους, τοὺς πρὸς αὐτὸν πραγματεύομένους, μειδιῶν τῷ προσώπῳ ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.

Παρευθὺς οὖν εὐωδίᾳ μύρων καὶ θυμιαμάτων ἐν τῷ τέπῳ ἐκείνῳ ἀνεδόθη, δπερ τὸ πνεῦμα ἀφῆκεν διὰ μακάριος· ἐν οἷς γύναιον (γυνή τις πτωχή) πενιχρόν, τῶν ἐκεῖσε ἐπὶ καλύβης τινὸς κατοικούσης, τὴν εὐωδίαν τῶν μύρων καὶ τῶν θυμιαμάτων τῶν πολλῶν ὄσφρανθεῖσα, σπουδῇ ἀναστᾶσα καὶ φῶτα ἀνάφασσα διὰ τῆς εὐωδίας δδηγουμένη, ἦλθεν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, εὗρε τὸν μακάριον μόλις πρὸ δλίγου τελειωθέντα, καὶ τὴν θεϊκὴν εὐωδίαν πολλῷ μείζῳ ἀναδιδομένην. Ἔδραμε λοιπὸν καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τινὰς τὸ θαῦμα, καὶ παραγενόμενοι τινές, ὡς ἐπλησίασαν εἰς τὸν τόπον δὲν εἶδον τίποτε, εἰμὴ μόνον ἥτιθάνοντο τὴν εὐωδίαν τὴν ἀπὸ τῶν μύρων καὶ θυμιαμάτων καὶ τὴν λάμψιν τοῦ φωτὸς δπερ τὸν τόπον κατηγάγε καὶ ταῦτα βλέποντες ἔξεπλήτιοντο. Καὶ γὰρ τὸ λείψων τοῦ Δικαίου, εἰς κρίμασιν οἰδεν διὰ Κύριος, μετέστησεν διὰ τὰ ἀπόκρυφα αὐτοῦ ἀγωνίσματα ἀποδεξάμενος. Τῇ νυκτὶ οὖν ἐκείνῃ ἐν ᾧ ἐτελειώθη διὰ μακάριος, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ὁρθοῦ, ἔβλεπεν διὰ Επιφάνιος, πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ, τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀγίου ὑπὲρ τὸν ἥλιον ἔξαστράπτουσαν, θείαις μαρμαρυγαῖς ἐπταπλασίως φωτιζομένην καὶ εἰς τὰ ὑψη τοῦ οὐρανοῦ ἀνερχομένην· φωνῇ δὲ τῶν προπορευομένων Ἀγγέλων ἔμπροσθεν καὶ ὅπισθεν ἥκούετο, ὡς φωνῇ ὀργάνων μουσικῶν· ὥστε ἀπὸ τῆς ψῆφης ἐκείνης, ἐν ἐκστάσει γεγονέναι τὸν θεῖον Επιφάνιον· ἀνανήψας δὲ καὶ ὑψώσας τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν, σταθεὶς κατὰ ἀνατολὰς ἔλεγε· μνήσθητέ μου Ἀγιε τοῦ Θεοῦ, ἐν τῇ ἡτοιμασμένῃ σοι Βασιλείᾳ· ἐπειδὴ εἶδον σήμερον παράδοξα τέρχτα, τὰ πάντα νοῦν ὑπερβαίνοντα.

Ἐτελειώθη δὲ διὰ κρυπτὸς ἥλιος καὶ οὐράνιος σεύλος, διὰ μακάριος Ἀνδρέας, διὰ Κύριον πένης καὶ ξένος, νυνὶ δὲ υἱὸς Θεοῦ κατὰ χάριν γενόμενος τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν, μηνὶ Μαΐῳ κη' (28) ἐξήκοντα πρὸς ἔξτε-

σι, τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν κρυπτῶς Θεῷ ἀγωνισάμενος. Ὁ γὰρ δὲ Νικηφόρος, πρεσβύτερος ἐλέει Θεοῦ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς Εκσιλίδος τῶν Πόλεων, συνεγραψάμην τὸν θαυμαστὸν τούτου βίον. Τοῦ δποίου τὰ κατορθώματα, τὰ μὲν ἰδίοις ὁφθαλμοῖς ἔβλεπον, τὰ δὲ παρὰ τοῦ ἀοιδίμου Ἐπιφανίου γεγονότος φέδε Ἀρχιεπισκόπου μεμάθηκα. Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, φὴ οὐ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἄμην.

· Απολυτίκιον. Ἡχος δ'. ταχὺ προκατάλαβε.

Mωρίαν ἑκούσιον, διὰ Χριστὸν τὸν Θεόν, ἐπόθησας δοσιε, καὶ ώς σοφὸς ἀληθῶς, μωραίνων διήνυσας· μέσον πολλῶν θορύβων, τὸν ἀγῶνα Ἀνδρέα, ὅθεν σε δὲ Δεσπότης, παραδείσου πρὸς πλάτος, ἐσκήνωσε πρεσβεύειν, ὑπὲρ τῶν τιμώντων σε.

Κοντάκιον. Ἡχος α'. Χορὸς ἀγγελικός.

Tὸν βίον εὔσεβῶς, ἐκτελέσας θεόφρον, δοχεῖον καθαρὸν τῆς Τριάδος ἐδείχθης, Ἀνδρέα μακάριε καὶ Ἀγγέλων δμόσκηνος, δθεν αἴτησαι τὸν ἐλασμὸν καὶ εἰρήνην, τοῖς τιμῶσί σε καὶ ἐκτελοῦσι σὴν μνήμην, δοθῆναι πρεσβείας σου.

Μεγαλυνάριον

Σοῦ η ὑπὲρ ἄνθρωπον βιοτή, ἐξέπληξε νόας καὶ δαιμόνων τοὺς ζοφερούς· πῶς γυμνὸς Ἀνδρέα, καὶ ἐξήχου τὸν τρόπον, λαθὼν ἐπολιτεύει πατείνειν σε.

